

ZICHT OP VEILIGE KERINGEN

NOTA WATERKERINGEN

DEEL II: BELEIDSREGELS

28 SEPTEMBER 2010

Inhoud

1 Beleidsregels	7
1.1 Doel	7
1.2 Afbakening	9
1.3 Relatie tussen de keur, de legger en beleidsregels	9
1.4 Vergunningaanvragen	10
1.5 Typen keringen	11
1.6 Beknopte samenvatting van de beleidsvisie	13
1.7 Wijzigingen ten opzichte van wKBP 2003-2007	15
1.8 Leeswijzer	15
2 Algemeen	17
2.1 Beleid voor niet- benoemde situaties	17
2.2 Hardheidsclausule	17
2.3 Intrekken vergunning	17
2.4 Algemene voorschriften bij een vergunning	17
2.5 Overgangsregeling legger regionale waterkeringen	18
3 Beleidsregels bouwen	23
3.1 Achtergrond	23
3.2 Uitgangspunten bouwbeleid	25
3.3 Stroomschema bouwbeleid	26
3.4 Bouwbeleid in de buitenbeschermingszone / buiten het profiel van vrije ruimte	27
3.5 Bouwbeleid in de kern- en beschermingszone / het profiel van vrije ruimte	27
4 Beleidsregels infrastructuur	31
4.1 Beleidsregels Kabels en Leidingen	31
4.2 Beleidsregels wegen en verhardingen met een verkeersfunctie	36
4.3 Inlaten	40
4.4 Insteekhavens en het verleggen van een kering	43
5 Beleid natuur	45
5.1 Beleidsregels beweiding	45
5.2 Beplantingsbeleid	48
5.3 Beleid Natuurvriendelijke Oevers	52
Bijlage 1 Verklarende woordenlijst	55
Bijlage 2 Tabel beoordelingsschema bebouwing binnen beoordelingsprofiel	59
Bijlage 3 Standaard inlaat Rijnland	61
Bijlage 4 Overzichtskaart hoogheemraadschap Rijnland	63
Bijlage 5 Overzichtskaart strekkingen vee op de kade	65
Colofon	68

1 Beleidsregels

Bescherming tegen overstromingen is een eerste voorwaarde om veilig te kunnen wonen en werken. Het hoogheemraadschap van Rijnland (kort: Rijnland) zorgt al eeuwenlang voor de (water)veiligheid in haar gebied. Het gebied van Rijnland strekt zich uit van Wassenaar tot IJmuiden en van Amsterdam tot Gouda (zie bijlage 4). In deze streek, die aan de westkant wordt begrensd door de Noordzee, wonen, werken, reizen en recreëren ruim 1,3 miljoen mensen. Het hoogheemraadschap van Rijnland is verantwoordelijk voor de zorg van de waterkeringen. In de komende jaren zullen factoren als klimaatontwikkeling, zeespiegelstijging en bodemdaling grote invloed hebben op deze zorgtaak. Door bevolkingsgroei neemt de druk op de schaarse ruimte binnen Rijnland toe. Waterkeringen worden niet alleen meer voor veiligheid maar ook steeds vaker voor andere functies gebruikt zoals wonen, werken en infrastructuur. Dit medegebruik kan echter gevolgen hebben voor de sterkte van een waterkering en het risico op het falen van de waterkering nadelig beïnvloeden.

Om veiligheid tegen overstromingen te bieden kent het hoogheemraadschap van Rijnland ge- en verbodsbepalingen. Deze zijn opgenomen in “De keur van het hoogheemraadschap van Rijnland 2009” (artikel 3.1.1 en 3.1.2). In aanvulling op de keur maakt Rijnland beleid over hoe zij in de praktijk omgaat met de ge- en verbodsbepalingen uit de keur (vrijstelling kan onder voorwaarden o.a. worden verkregen met behulp van de watervergunning). Dit beleid was voor primaire keringen tot nu toe vastgelegd in het Waterkeringsbeheerplan 2003-2007 en de bijbehorende beleidskaternen en voor regionale keringen in de Beleidsregels regionale keringen (augustus 2005).

Het hoogheemraadschap van Rijnland actualiseert haar beleid elke vijf jaar zoals ook is aangegeven in de provinciale Verordening op de Waterkering West-Nederland van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht (gebaseerd op de Waterwet). Het waterkeringenbeleid van Rijnland is nu herzien en opgeschreven in twee nieuwe nota's: een kustnota en een nota waterkeringen. De eerste nota behelst het beleid en de bijbehorende richtlijnen voor het beheer van de waterkeringen langs de kust. De voorliggende nota waterkeringen beschrijft de beleidslijnen voor de overige keringen; dat wil zeggen voor de regionale en de primaire keringen.

1.1 DOEL

Om veiligheid tegen overstromingen te waarborgen kent het hoogheemraadschap van Rijnland verbodsbepalingen. Deze vormen tezamen de ‘keur’ van het hoogheemraadschap. Beleidsregels beschrijven hoe Rijnland in de praktijk omgaat met de keur en onder welke voorwaarden kan worden afgeweken van de ge- en verbodsbepalingen. Rijnland actualiseert haar beleid elke vijf jaar. Dit is vastgelegd in de provinciale Verordening op de Waterkering West-Nederland van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht (gebaseerd op de Waterwet). Het waterkeringenbeleid van Rijnland is nu herzien en opgeschreven in twee nieuwe nota's: een kustnota en een nota

waterkeringen. De Nota Kust behelst het beleid en de bijbehorende richtlijnen voor het beheer van de waterkeringen langs de kust. De voorliggende Nota Waterkeringen beschrijft de beleidslijnen voor de regionale dijken en kades en de primaire dijken.

In deel I van de Nota Waterkeringen is de visie beschreven op dit beleid. In dit deel, deel II, is deze visie nader uitgewerkt in beleidsregels. In de beleidsregels staat beschreven in welke gevallen er onder welke voorwaarden vergunning kan worden verleend.

Er zijn beleidsregels beschikbaar voor de volgende onderwerpen:

- Bouwen
- Infrastructuur
 - Kabels en leidingen
 - Verhardingen met een verkeersfunctie
 - Inlaten
 - Insteekhavens
- Natuur
 - Beweiding
 - Beplanting
 - Natuurvriendelijke oevers

Rijnland heeft de wettelijke opdracht om de dijken en kades aan vastgestelde, technische normen te laten voldoen, en als overheid de plicht om de eigen regels te handhaven. Bij werkzaamheden aan de dijk zal de toepassing van de beleidsregels vaak op de individuele situatie afgemeten worden. Er is een schaalverschil tussen de Nota Waterkeringen en de dagelijkse praktijk. Dit komt naar voren in het uitvoeringsprogramma 'Kadeverbeteringen' (www.rijnland.net) dat uitvoering geeft aan de door het algemeen bestuur van Rijnland vastgestelde doelen.

De rode draad in het uitvoeringsprogramma is dat Rijnland wil samenwerken met alle belanghebbenden om de veiligheid in het gebied te garanderen. Tevens is er een regeling 'Nadeelcompensatie'. De Nadeelcompensatie geeft richtlijnen voor de meest voorkomende situaties en de maatregelen die Rijnland neemt om bij werkzaamheden overlast en benadeling te beperken. Los van de technische en maatschappelijke overwegingen die tezamen het beleid maken, willen we handelen in de geest van dat beleid en niet strikt volgens de letter.

Er zijn beleidsregels beschikbaar voor de volgende onderwerpen:

- Bouwen
- Infrastructuur
- Kabels en leidingen
- Verhardingen met een verkeersfunctie
- Inlaten
- Insteekhavens
- Natuur
- Beweiding
- Beplanting
- Natuurvriendelijke oevers

1.2 AFBAKENING

De beleidsregels in dit deel II van de nota waterkeringen hebben betrekking op het beheer van de waterstaatswerken (waterkeringen en kunstwerken) vallend onder de regionale keringen en de primaire keringen in het beheersgebied van het hoogheemraadschap van Rijnland, met uitzondering van de kust. Deze keringen worden in de nota aangeduid met: waterkeringen.

Onder regionale keringen vallen zowel de regionale keringen zoals vastgelegd in de provinciale verordening als de overige keringen van Rijnland. Het beleid is opgesteld voor de planperiode: 2010-2015. Deze nota vervangt het geldende beleid zoals beschreven in het Waterkeringsbeheerplan 2003-2007 en de Beleidsregels voor de regionale waterkeringen uit 2005. Ook het onbeschreven beleid wordt door deze nota vervangen.

1.3 RELATIE TUSSEN DE KEUR, DE LEGGER EN BELEIDSREGELS

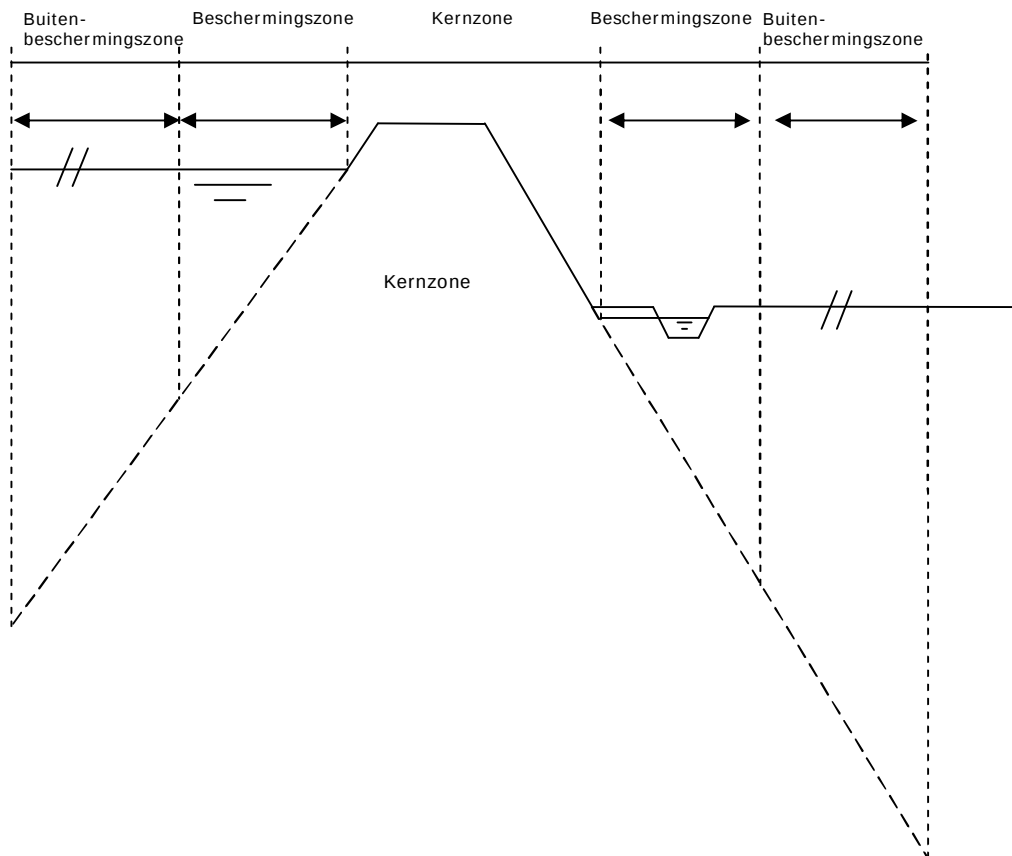
In haar keur onderscheidt Rijnland diverse zones binnen een waterkering. De zones bieden Rijnland de mogelijkheid om in haar beleid een differentiatie aan te brengen. Zo is in de kernzone bijvoorbeeld een strikter bouwbeleid van kracht dan in de buitenbeschermingszone. De zones zijn:

- Kernzone: de centrale gedeelten van de waterstaatswerken;
- Beschermingszone: de zone van de waterstaatswerken aansluitend aan de kernzone; de beschermingszone van de waterkeringen heeft betrekking op de stabiliteit van het waterkeringlichaam;
- Buitenbeschermingszone: de buiten de beschermingszone gelegen gronden aan weerszijden van de waterstaatswerken. Hier zijn geen activiteiten toegestaan die de stabiliteit van de kering in gevaar brengen.

Figuur 1.1 geeft een twee dimensionaal overzicht van de bovengenoemde zones.

Naast de bovenstaande zones onderscheidt Rijnland ook het profiel van vrije ruimte. Dit is het theoretisch profiel plus iets extra's om voldoende ruimte te houden voor een voldoende veilige waterkering in de toekomst, gegeven peilstijging en bodemdaling. Het daadwerkelijke aanwezige profiel kan veel ruimer zijn.

De keur definieert dus de verschillende zones, maar niet de ligging van de waterstaatswerken. De ligging en de afmetingen van de waterstaatswerken zijn vastgelegd in de legger. De legger bepaalt dus waar de zones werkelijk liggen en geeft daarmee aan waar de keur van toepassing is. Momenteel zijn er leggers beschikbaar voor primaire waterkeringen en wordt een legger opgesteld voor regionale keringen (boezem- en polderkades). In paragraaf 2.4 is de overgangsregeling opgenomen voor de periode dat nog geen legger beschikbaar is.

FIGUUR 1 -1
SCHEMATISCHE
ENING ZONERINGEN
WATERKERINGEN

Wanneer een belanghebbende in een van de zones een werk wil uitvoeren, dan kan hij hiervoor veelal een vergunning aanvragen. De vergunningaanvraag wordt getoetst aan de keur en beleidsregels. In de beleidsregels is het beleid beschreven in welke gevallen er onder welke voorwaarden vergunning kan worden verleend. Ook kunnen in de beleidsregels nog nuances worden aangebracht met betrekking tot de zones.

1.4 VERGUNNINGAANVRAGEN

In de nieuwe keur 2009 wordt niet meer gesproken van ontheffing, maar van de watervergunning. Deze watervergunning wordt verleend in het kader van de integrale Waterwet.

De afgelopen jaren is het huidige wettelijke instrumentarium op watergebied gestroomlijnd en gemoderniseerd. Vanuit het oogpunt van integraal waterbeheer worden de verschillende wetten samengevoegd tot één wet: de Waterwet. De Waterwet regelt straks niet alleen het waterkeringenbeheer, maar ook het beheer van oppervlaktewater en grondwater. De Waterwet vervangt de volgende bestaande wetten:

- Wet op de waterhuishouding
- Wet op de waterkering
- Grondwaterwet
- Wet verontreiniging oppervlaktewateren
- Wet verontreiniging zeewater
- Wet droogmakerijen en indijkingen (Wet van 14 juli 1904)
- Wet beheer rijkswaterstaatswerken (het zogenaamde 'natte gedeelte')
- Waterstaatswet 1900.
- Saneringsregeling voor waterbodems (afkomstig uit de Wet bodembescherming).

De Waterwet is in december 2009 in werking getreden. Voor de gebruiker betekent dit dat voor alle handelingen in het watersysteem slechts één watervergunning nodig is. Voor de vergunningverleners betekent het dat bij de beoordeling voor een watervergunning op alle doelstellingen en kaders van de Waterwet moet worden getoetst. Rijnland is het bevoegd gezag voor de verlening van de watervergunning voor het regionale watersysteem.

In deze nota wordt bij vergunningverlening voor werken en activiteiten in en op de waterkering uitgegaan van deze watervergunning. De procedure voor het aanvragen van een vergunning is te vinden op de website www.rijnland.net.

1.5 TYPEN KERINGEN

Deze nota is opgesteld voor primaire keringen en regionale keringen.

Primaire keringen

Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft twee primaire keringen in haar beheersgebied: de waterkering IJmuiden-Gemaal Halfweg (Spaarndammerdijk) en de Noordelijke waterkering langs de Hollandsche IJssel, Gouda – Hekendorp (Goejanverwelledijk). In deze keringen bevinden zich ook een aantal kunstwerken.

Regionale keringen

Regionale keringen kunnen worden opgedeeld in een aantal typen (de laatste vier categorieën vallen in de oude beleidsstukken van Rijnland in de categorie overige keringen).

- **Boezemkaden**

Een boezemkade is gedefinieerd als het langs een boezemwater gelegen grondlichaam, dat enerzijds de lager gelegen poldergebieden beschermt tegen hoger liggend boezemwater en anderzijds de boezem in stand houdt.

- **Polderkaden**

Een polderkade is een waterkering, die dient tot kering van polderwater, gelegen tussen gebieden met verschillend peil.

- **Landscheidingen**

Landscheidingen zijn waterkeringen, dammen, overstorten, stroken grond of binnenwaterkeringen, (het kunnen ook boezem- of polderkaden zijn), die de grens tussen twee waterschappen markeren.

- **Peilscheidingen**

Peilscheidingen vormen de begrenzing tussen peilvakken binnen een polder of in sommige gevallen tussen peilvakken uit aangrenzende polders. Ze reguleren de waterstand en/of de vrije afstroming van water. Ze worden ook wel waterscheidingen genoemd.

- **Noodwaterkeringen:** Onder deze categorie vallen

- compartimenteringswerken (de voormalige BWO keringen, aangelegd als uitvloeisel van de niet meer geldende wet Bescherming Waterstaatswerken in Oorlogstijd). Met behulp van de compartimenteringswerken kan het boezemstelsel in geval van een calamiteit in negen compartimenten worden opgedeeld.
- Droge compartimenteringswerken o.a. de Geniedijk.
- Rijndijksluizen. De Rijndijksluizen zijn een reeks van sluizen in de Hoge Rijndijk die de zuidelijke aftakkingen van de Rijn kunnen afsluiten.

- *Kunstwerken*

Het gaat hierbij om alle kunstwerken in regionale keringen met een waterkerende functie, bijvoorbeeld inlaten, sluizen etc.

Rijnland differentieerde al in haar beleid tussen de kern- en beschermingszone en de buitenbeschermingszone van een kering. In deze nota wordt ook gebruik gemaakt van het profiel van vrije ruimte. Daarnaast wordt zoals beschreven is in deel I, hoofdstuk 5 ook onderscheid gemaakt tussen compartimenterende en direct waterkerende keringen. De differentiatie ziet er als volgt uit:

- Primaire keringen
- Regionale keringen
 - Met een direct waterkerende functie
 - Met een niet direct waterkerende functie

In de toekomst kan de categorie regionale keringen met een direct waterkerende functie nog verder opgesplitst worden, bijvoorbeeld op basis van het veiligheidsbelang van de kering.

Verheelde kades

Verheelde kades zijn niet in het landschap als waterkering te herkennen maar dienen wel als boezem- of polderkade, of land- of peilscheiding. Dat kan zijn in een ruimer hoger gelegen gebied waarachter de feitelijke polder ligt.

Het kan ook zijn dat het gaat om een brede weg langs het water waarin een theoretisch profiel van een kering is gedefinieerd. In de legger zal worden vastgelegd waar het theoretisch profiel precies ligt. Bij het bepalen van de ligging van het profiel voor verheelde kades worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. In alle gevallen is een zodanig beheer op de kering mogelijk dat de waarborging tegen overstroming verzekerd blijft. Dat betekent dat er zekerheid moet zijn dat een profiel van voldoende afmetingen en standzekerheid ten allen tijden aanwezig is en blijft. Dit kan door te kiezen voor een uitermate ruim profiel waarbinnen mogelijkheden zijn om activiteiten, bv. In de vorm van ontgraving, toe te staan. Het alternatief is een smal profiel waarvoor dezelfde beperkingen gelden als voor een waterkering die niet verheeld is. Om de minste overlast en de meeste duidelijkheid te bereiken kiest Rijnland voor een smal profiel. Dat geeft de minste beperkingen waarbij bovendien niet steeds de afweging gemaakt moet worden of een nieuwe activiteit kan worden toegestaan.
2. Het te beschrijven profiel wordt net als bij niet-verheelde kaden gebaseerd op de hoogte en stabiliteit van de dijk. Bij verheelde kaden is dit dus de dijk die overblijft als alle grond tot aan het theoretisch profiel zou wegvallen. Een kernzone die de feitelijke waterkering aangeeft en een beschermingszone waarin de stabiliteit van de kering en het profiel van vrije ruimte (voor de toekomstige ontwikkelingen) wordt verzekerd.
Verder wordt aansluitend een buitenbeschermingszone vastgesteld. Deze is bedoeld om activiteiten te kunnen weren die een verstorend effect op de stabiliteit hebben. Dat gaat met name om de aanleg van leidingen die een explosie risico met zich dragen dat zich uitstrekt tot aan de waterkering.

Waar komt het theoretisch profiel te liggen?

De ligging van de waterkering is veelal gebaseerd op historische keuzes, van eerdere waterschappen, en nu in het GIS van Rijnland verwerkt. Langs boezemwater geldt een keurmaat van 5 m als strook voor het uit te voeren onderhoud aan de watergangen. Om praktische redenen is het wenselijk om het profiel voor de verheelde kering zoveel mogelijk samen te laten vallen met deze onderhoudsstrook. De huidige watergang wordt daarmee in stand gehouden en de beperkingen van kern- en beschermingszone zijn langs het water minimaal. In de hoogtemaat voor de kruin (NAP) wordt een reservering van 0.1 m voor toekomstige ontwikkelingen opgenomen.

In het kader van het opstellen van de legger wordt een aantal geschematiseerde dwarsprofielen gehanteerd. Per situatie kiest Rijnland een daarvoor geldend theoretisch profiel

Deze keuze wordt na een inspraakprocedure in de legger vastgelegd. Totdat de legger beschikbaar is, is er voor de bepaling van de zonering, de ligging en de onderhoudsverplichting van verheelde kades een overgangsregeling van kracht (zie paragraaf 2.4). Alle hier beschreven beleidsregels zijn daarop van toepassing.

1.6 BEKNOPT SAMENVATTING VAN DE BELEIDSVISIE

Rekening houdend met de huidige kaders en de verwachte toekomstige ontwikkelingen, heeft Rijnland een nieuwe visie opgesteld voor haar waterkeringenbeheer. De hoofddoelstelling van het beheer van de waterkeringen is: *het op het vereiste niveau brengen en houden van de waterkerende functie van de regionale en primaire keringen, nu en in de toekomst en met oog voor andere belangen*. Deze hoofddoelstelling kan uitgesplitst worden in de volgende subdoelstellingen:

1. Veilige keringen;
2. Toekomstvastе keringen;
3. Met waar mogelijk medegebruik.

Hieronder is beknopt weergegeven hoe Rijnland deze doelstellingen invult.

Veilige keringen

Onder veilige keringen verstaat Rijnland:

- Alle keringen voldoen aan de voor die kering geldende normen;
- Alle keringen zijn inspecteerbaar en onderhoudbaar.

Toekomstvastе keringen

Onder toekomstvastе keringen verstaat Rijnland:

- In haar waterkeringen beheer gaat Rijnland voor toekomstvastе en locatiespecifieke (dat wil zeggen aangepast aan lokale omstandigheden) veiligheid. Daarbij staan robuuste waterkeringen en adaptief beleid centraal.
 - Robuustheid wil zeggen: in het ontwerp rekening houden met toekomstige ontwikkelingen en onzekerheden, zodat er een ontwerp ontstaat dat tijdens de planperiode blijft functioneren zonder ingrijpende en kostbare aanpassingen en uitbreidbaar is, indien dat economisch verantwoord is.
 - Adaptief beleid vertaalt zich voor waterkeringen in het maken van ruimtelijke reserveringen of voor kunstwerken in het maken van ontwerpen voor nieuwbouw of reconstructie van kunstwerken die eenvoudige verzwaring of verbreding in de toekomst mogelijk maken.

- Om keringen met een korte levenscyclus of keringen die nu al robuust en adaptief zijn ook in de toekomst zo te houden, wordt een zogenaamd 'profiel van vrije ruimte' ingezet.
- De afweging om een robuuste en adaptieve maatregel op te nemen in verbeterplannen wordt gebaseerd op:
 - De staat en de locatie van de waterkering op dat moment;
 - De verwachte levensduur van de waterkering;
 - De verwachte bodemdaling en zetting;
 - De stijging van de zeespiegel, toename van de gemiddelde winterneerslag en een toenemende kans op extreme neerslag, afname van de gemiddelde zomerneerslag en een sterke toename van de potentiële verdamping (hevigere droogte in de zomer), stijging van de gemiddelde temperatuur. Het hangt van de locatie af of deze factoren worden meegewogen;
 - De kostenefficiëntie van de voorgestelde maatregel.

Medegebruik

Naast het garanderen van veilige en toekomstvaste keringen wil Rijnland in *op aanvraag van de vergunninghouder voor zover de doelstellingen en belangen, bedoeld in artikelen 2.1 en 6.11 van de Waterwet zich hiertegen niet verzetten*;

Rijnland geeft ruimte voor medegebruik, zolang dit de vereiste veiligheid en stabiliteit van de waterkering niet aantast, nu en in de toekomst.

- Waar mogelijk zal Rijnland bij versterkingen het principe van multifunctioneel ontwerpen toepassen: dat wil zeggen dat zij de functies op en om de waterkering mee- ontwerpt.
- Rijnland gaat het beleid consequenter handhaven.
- Rijnland vergroot de mogelijkheden voor medegebruik door differentiatie naar type en functie van de kering.
- Rijnland gaat voor kostenbewust beheer. In principe hanteert Rijnland het veroorzakersbeginsel bij schade en extra kosten door medegebruik. Uitgangspunt van Rijnland daarbij is om in alle redelijkheid mede betaling te regelen.
- Het bestuur kan uitzonderingen maken op het waterkeringenbeleid op basis van zwaarwegend maatschappelijk belang.
- Rijnland gaat voor duurzaam waterkeringenbeheer, dat wil zeggen, milieubewust waar mogelijk.
- Als een kering ruim aan de veiligheidstoetsen voldoet, dan zal Rijnland een natuurvriendelijke oever toestaan, mits deze ook na aanleg de veiligheid niet aantast.
- Rijnland wil zo vroeg mogelijk in het proces partijen betrekken en gaat voor interactieve beleidsvorming.
- Voor recreatief medegebruik op en om waterkeringen streeft Rijnland naar een actieve houding. Dat betekent dat zij bij aanvragen constructief zal meedenken hoe de recreatie kan worden vorm gegeven zonder de veiligheidsdoelstelling nu en in de toekomst aan te tasten.
- In het innovatieprogramma van Rijnland krijgen innovaties van belang voor waterkeringenbeheer een plek. Lopende onderzoeken worden voortgezet. Innovatie wordt met name ingezet als het probleem vraagt om een creatieve oplossing.

Voor uitleg en achtergrond wordt verwezen naar deel I van de nota waterkeringen.

1.7 WIJZIGINGEN TEN OPZICHTE VAN WKBP 2003-2007

- Bij het opstellen van het beleid, zoals beschreven in deze nota, is voortgebouwd op het oude Waterkeringsbeheerplan 2003-2007. De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het Waterkeringsbeheerplan zijn:
- Er wordt meer ruimte geboden voor medegebruik van de keringen. Om meer ruimte voor medegebruik te kunnen bieden, zonder de vereiste veiligheid en stabiliteit van de waterkering aan te tasten, is onder andere verdere differentiatie aangebracht dan de al bestaande waterkeringszones uit de Keur, bijvoorbeeld naar type kering of naar bebouwde of onbebouwde zones. Zo kan Rijnland in specifieke gevallen flexibeler zijn als het om een bepaald type kering gaat. Daarnaast kan zij wel consequent en eenduidig handhaven, aangezien de regels helder zijn.
- Er wordt gewerkt met een profiel van vrije ruimte. Deze driedimensionale zone kan verschillen per type kering en vervangt op termijn het meer generieke beoordelingsprofiel van de regionale keringen. Binnen dit profiel blijft de kering in principe vrij van werken zoals bebouwing en niet waterkerende elementen. Ook voor primaire keringen zal er op termijn een profiel van vrije ruimte worden gedefinieerd.
- Waar mogelijk is gekozen voor een versimpeling van de beleidsregels door aan te sluiten bij bestaande landelijke kaders en normen. Een voorbeeld is het beleid voor kabels- en leidingen.
- De uitgangspunten voor het beleid bij versterkingen van waterkeringen, zijn vastgelegd. Rijnland gaat de komende tijd zeer veel dijkvakken versterken en voor alle betrokkenen is het belangrijk dat de uitgangspunten hierbij duidelijk zijn.

Het voorgaande beleid is daarnaast aangevuld met beleid op de volgende onderwerpen:

- Vastgelegd is hoe Rijnland de begrippen adaptief en robuust interpreteert in relatie tot haar waterkeringenbeheer.
- Er zijn uitgangspunten opgenomen over hoe om moet worden gegaan met verheelde kades.
- Er is beleid opgesteld voor recreatief medegebruik van de kering.
- Er is beleid opgesteld voor natuurvriendelijke oevers.
- De doelstellingen van het innovatieprogramma van Rijnland zijn meegewogen in het beleid.
- Er zijn nieuwe beleidsregels opgesteld voor insteekhavens, voor het verleggen van keringen en voor wegen.
- Er is beleid opgesteld met betrekking tot een aantal instrumenten dat Rijnland in wil gaan zetten bij het beheer van de keringen. Het gaat om muskusrattenbeheer, inzet van het profiel van vrije ruimte en de nieuwe legger regionale keringen.
- Bovendien is de beschrijving van de Rijnlandse waterkeringen en de organisatie van het waterkeringenbeheer geactualiseerd.

1.8 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt eerst een aantal algemene beleidsregels op een rij gezet. In de navolgende hoofdstukken staan de beleidsregels voor respectievelijk bouwen, infrastructuur en natuur. In bijlage 1 is een verklarende woordenlijst opgenomen van de in de beleidsregels gebruikte termen.

2 Algemeen

2.1 BELEID VOOR NIET- BENOEMDE SITUATIES

Het is niet mogelijk en niet wenselijk om voor alle situaties beleidsregels te ontwikkelen. Voor die situaties waarvoor geen beleidsregels bestaan, beslist het bestuur van het hoogheemraadschap van Rijnland.

2.2 HARDHEIDSCLAUSULE

Het bestuursorgaan handelt overeenkomstig de beleidsregel, tenzij dat voor één of meer belanghebbenden gevolgen zou hebben die wegens bijzondere omstandigheden onevenredig zijn in verhouding tot de met de beleidsregel te dienen doelen. In dat geval wordt gemotiveerd van de beleidsregel afgeweken. Het bestuur kan als hoge uitzondering dus gemotiveerd afwijken van de beleidsregels.

2.3 INTREKKEN VERGUNNING

Dijkgraaf en hoogheemraden van het hoogheemraadschap van Rijnland kunnen de vergunning intrekken indien:

- de vergunning gedurende 3 achtereenvolgende jaren niet is gebruikt (Waterwet artikel 6.22, lid 2) of;
- op aanvraag van de vergunninghouder voor zover de doelstellingen en belangen bedoeld in artikel 2.1 en 6.11 van de Waterwet zich hier niet tegen verzetten
- indien zich omstandigheden of feiten voordoen waardoor de handeling of handelingen waarvoor de vergunning is verleend, niet langer toelaatbaar worden geacht met het oog op de artikelen 2.1 en 6.11 van de Waterwet bedoelde doelstellingen en belangen;
- indien een voor Nederland verbindend verdrag of besluit van een volkenrechtelijke organisatie, dan wel een wettelijk voorschrift ter uitvoering daarvan, daartoe verplicht.

Het werk waarvoor vergunning is verleend, moet in dit geval door of namens de vergunninghouder worden opgeruimd. De kosten en eventuele schade hiervan zijn voor rekening van de vergunninghouder tenzij bijzondere omstandigheden aanleiding geven tot het overeenkomen van een andere regeling.

2.4 ALGEMENE VOORSCHRIFTEN BIJ EEN VERGUNNING

Aan elke vergunning kunnen bijzondere en algemene voorschriften worden verbonden. Bijzondere voorschriften hebben specifiek te maken met het type werk waarvoor een vergunning wordt aangevraagd. Rijnland kent daarnaast de volgende algemene voorschriften (hier kan door de vergunningverlener van worden afgeweken indien nodig):

1. Aanwezigheid vergunning

De vergunning of een afschrift ervan moet tijdens de uitvoering van het werk ter plaatse aanwezig zijn en op eerste aanvraag van een medewerker van Rijnland ter inzage worden gegeven.

2. Wijziging werken

De vergunninghouder moet alle wijzigingen in de overgelegde stukken die de vergunningaanvraag hebben ondersteund, schriftelijk melden, zodra die wijzigingen tot gevolg hebben dat de feitelijke situatie verandert. Deze melding moet hij doen aan het hoofd van de afdeling handhaving van Rijnland. Rijnland kan eisen dat voor de wijziging een nieuwe vergunningaanvraag wordt ingediend.

3. Calamiteiten

Indien de vergunninghouder als gevolg van calamiteiten of bijzondere omstandigheden niet aan de vergunningsvoorwaarden kan voldoen, moet hij dit direct telefonisch melden en schriftelijk bevestigen aan het hoofd van de afdeling handhaving van Rijnland. De aanwijzingen van Rijnland moeten direct worden opgevolgd.

4. Schade

De vergunninghouder moet alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen treffen, om te voorkomen dat Rijnland, dan wel derden, schade lijden ten gevolge van het gebruik van de vergunning.

5. Onderhoud

Het werk waarvoor vergunning is verleend, moet voortdurend door of namens de vergunninghouder in goede staat worden gehouden. Het gaat hierbij om onderhoud, niet om complete vervanging van werken.

6. Rechtsopvolging

De vergunning geldt voor de vergunninghouder en diens rechtsopvolgers. Nieuwe vergunninghouders moeten de overgang binnen 12 weken na rechtsopvolging schriftelijk melden aan het hoofd van de afdeling Handhaving van Rijnland.

7. Adreswijziging

De vergunninghouder moet een wijziging in zijn adres binnen 12 weken schriftelijk melden aan het hoofd van de afdeling handhaving van Rijnland.

2.5 OVERGANGSREGELING LEGGER REGIONALE WATERKERINGEN

Voor primaire keringen is er een legger beschikbaar. Tegelijkertijd met het opstellen van de nota waterkeringen wordt ook een legger opgesteld voor regionale keringen, in eerste instantie voor de boezem- en polderkaden. In 2010 zal deze legger gereed zijn. Zolang de legger nog niet gereed is dient voor de vastlegging van de ligging, de zonering en de onderhoudsverplichting van regionale keringen uit te worden gegaan van:

1. Aanduiding van ligging van de keringen

Nu: de oude polder en leggerkaarten van de voormalige inliggende waterschappen zijn geldig en geven de ligging van de waterkeringen aan. De ligging op deze oude polder- en leggerkaarten is overgenomen in het GIS/beheerregister, en waar nodig geactualiseerd. De kaart bij de keur van 2006 heeft alleen een informatieve functie en kan niet worden gezien als legger. Omdat waterkeringen niet altijd in het veld herkenbaar zijn en ook nog niet alle keringen in een legger zijn vastgelegd is er in de nieuwe keur van Rijnland 2009 een overgangsbepaling opgenomen. Deze overgangsbepaling (art. 6.9 leden 2 en 3) bepaalt waar een kering volgens Rijnland ligt of welke afmetingen deze heeft in die situatie dat de kering

niet als zodanig herkend kan worden of nog niet in een legger is opgenomen.

Straks: is er één legger regionale keringen met volledig juridische werking.

2. Aanduiding van waterkeringszones.

Nu: uitgaan van de zones in de keur, waarbij in het beoordelingsprofiel uit de beleidsregels regionale keringen uit 2005 geldt als hulpkader. Dit beoordelingsprofiel is hieronder opgenomen (zie figuur 2.2). Als het gaat om een verheelde kade, is in de overgangsbepaling van de keur (6.9, lid 4) aangegeven waar de kernzone ligt.

Straks: is er één legger regionale keringen met volledig juridische werking.

3. Aanduiding van onderhoudsplichtigen en onderhoudsverplichtingen

Nu: conform de keur (artikel 6.7). Voor verheelde kaden wordt dan uitgegaan van de in artikel 6.9 omschreven begrenzingen van de kernzone.

Straks: is er één legger regionale keringen met volledig juridische werking.

4. Aanduiding profiel van vrije ruimte.

Nu: in deze nota wordt er in de beleidsregels al gesproken over het profiel van vrije ruimte. Echter, de exacte grootte van het profiel van vrije ruimte is nog niet vastgelegd in de legger, omdat de legger momenteel wordt opgesteld. Tot de legger beschikbaar is wordt ervan uitgegaan dat het profiel van vrije ruimte samenvalt met het beoordelingsprofiel (kern en beschermingszone) van de kering. Hieronder wordt dit beoordelingsprofiel toegelicht.

Straks: Na gereedkomen legger regionale keringen kan het dan gedefinieerde "profiel van vrije ruimte" in de plaats komen van het huidige "beoordelingsprofiel". Voor de primaire keringen is er nog geen beoordelingsprofiel of profiel van vrije ruimte gedefinieerd. Dit staat op de agenda voor 2015 als de primaire keringen moeten voldoen aan de door Rijnland gestelde voorwaarden in het WBP4. Tot die tijd wordt voor primaire keringen gebruikt gemaakt van de zones zoals gedefinieerd in de keur en legger.

Beoordelingsprofiel

Het beoordelingsprofiel uit de beleidsregels regionale keringen 2005 is als volgt:

In artikel 6.9.3 van de keur 2009 wordt de zonering gedefinieerd voor de waterkeringen waarvoor nog geen legger is vastgesteld. Binnen deze zonering (kern- en beschermingszone) gelden de verbodsbepalingen van artikel 3.1.1. Om te komen tot een beoordeling van vergunningaanvragen (keurontheffing) van dit artikel is er een hulpkader nodig. Dit hulpkader is uitgewerkt onder het begrip "beoordelingsprofiel".

Het beoordelingsprofiel behelst een denkbeeldig profiel, waar de ontgraving en het werk (beplanting, gebouw (met uitzondering van de funderingspalen), kabels en leidingen of verharding) buiten moet blijven.

Bij ontgravingen (binnen de kern of beschermingszone onder maaiveld dient de binnentaludlijn te worden doorgetrokken. In de praktijk kan het waterkeringprofiel groter dan wel kleiner zijn. Door uit te gaan van een groter profiel dan werkelijk aanwezig is, blijft het mogelijk onderhoud te

plegen en de kade te verbeteren. Anderzijds wordt door binnen dit beoordelingsprofiel geen ontgravingen toe te staan de kans op instabiliteit van de waterkering of onderloopsheid verkleind. Er wordt uitgegaan van de volgende profielen:

Groene kaden:

Polderpeil / Kerende hoogte	Kruinbreedte	Binnentalud	Buitentalud
tot NAP -1,6 m / 1,0 m	1,5 m	1:3	1:1,5
tot NAP -2,6 m / 2,0 m	2,0 m	1:3	1:1,5
tot NAP -3,6 m / 3,0 m	3,0 m	1:4	1:1,5
tot NAP -4,6 m / 4,0 m	5,0 m	1:4	1:1,5
dieper dan NAP -4,6 m	6,0 m	1:4	1:1,5

Kade met verharding:

Polderpeil / Kerende hoogte	Kruinbreedte	Binnentalud	Buitentalud
tot -1,6 mNAP / 1,0 m	1,0 m + verharding (weg trottoir enz.)	1:3	1:1,5
tot -2,6 mNAP / 2,0 m	1,5 m + verharding (weg trottoir enz.)	1:3	1:1,5
tot -3,6 mNAP / 3,0 m	1,5 m + verharding (weg trottoir enz.)	1:4	1:1,5
tot -4,6 mNAP / 4,0 m	2,0 m + verharding (weg trottoir enz.)	1:4	1:1,5
dieper dan -4,6 mNAP	3,0 m + verharding (weg trottoir enz.)	1:4	1:1,5

Hierbij moet ervan worden uitgegaan dat er minimaal het groene kadeprofiel aanwezig moet zijn.

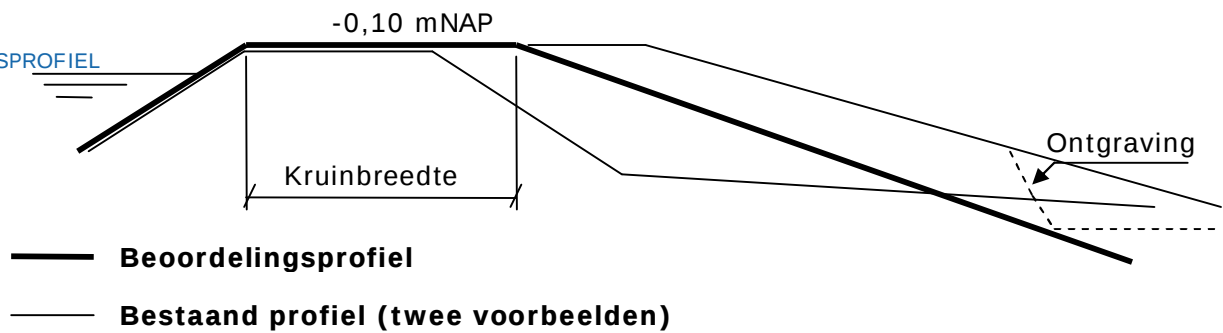
Voor boezemwaterkeringen wordt in het algemeen uitgegaan van een minimaal vereiste kruinhoogte van NAP - 0.10m (waakhoogte = 0.50m), behalve voor de opwaaiingsgevoelige gebieden (b.v. de Westeinder en de Braassem) waarvoor dit per geval bepaald zal worden.

Uitzonderingen gelden verder met name ook voor de ringvaartdijk van de Haarlemmermeer (NAP 0,00m) en de 'buitendijkse' boezemkaden langs de Noordzeekanaalboezem (daarvoor gelden de vereiste kruinhoogten zoals vermeld in de legger van het voormalig waterschap Groot Haarlemmermeer).

Op het moment dat de resultaten van nieuwe berekeningen ter bepaling van het hydraulisch belastingniveau van de boezemkaden langs Rijnlands boezem door de provincies zijn vastgesteld, worden voor deze regionale keringen de minimaal vereiste kruinhoogten mogelijk naar aanleiding daarvan aangepast.

Voor polderkaden wordt uitgegaan van een waakhoogte van 0.40m boven winterstreefpeil. Polderpeil is in overeenstemming met het vigerende peilbesluit. De kerende hoogte is het verschil tussen de buitenwaterstand en de binnenwaterstand.

FIGUUR 2-2
TOELICHTING
BEOORDELINGSPROFIEL

Er wordt gerekend vanaf de watertaludlijn, ook bij waterkeringen waarbij bijvoorbeeld een beschoeiing aanwezig is of een andere verticale constructie. Deze constructies hebben verder geen invloed op het beoordelingsprofiel.

3 Beleidsregels bouwen

Binnen de kern- en beschermingszones van de waterkeringen is het verboden om (bouw)werken te maken. Rijnland wil deze zones zo veel mogelijk vrij houden van bouwwerken. Het bouwbeleid geeft de uitzonderingen aan waarbij onder voorwaarden bouwen in de kern- en beschermingszones wel mogelijk is. Het bouwbeleid maakt inzichtelijk hoe Rijnland het belang van een veilige waterkering afweegt tegen het belang van de vergunningaanvrager. Het kent de volgende onderdelen: achtergrond, uitgangspunten en de beleidsregels zelf.

3.1 ACHTERGROND

Het bouwbeleid richt zich op bouwwerken. Dat wil zeggen: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.

In de keur van Rijnland staan m.b.t. het bouwbeleid de volgende verboden:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone
 - a. werkzaamheden te verrichten;
 - b. werken (...) aan te brengen of te hebben, dan wel te verwijderen (..)
4. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in het profiel van vrije ruimte werken te plaatsen

Artikel 3.1.2 – Watervergunning Buitenbeschermingszone

1. Het is verboden binnen de buitenbeschermingszone werkzaamheden te verrichten die instabiliteit van het waterstaatswerk of een deel daarvan tot gevolg kunnen hebben.
2. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in de buitenbeschermingszone van waterkeringen:
 - a. afgravingen voor het winnen van delfstoffen of specie en seismische onderzoeken te verrichten;
 - c. explosiegevaarlijk materiaal of explosiegevaarlijke inrichtingen te hebben

3.1.1 RUIMTELIJK ORDENINGSBELEID GEMEENTEN

Met het uitvaardigen van gebods- en verbodsbepalingen in de keur en de daaruit volgende vergunningverlenende bevoegdheid, speelt Rijnland ook een rol in de ruimtelijke ordening. Voor bouwwerken in de waterkeringzones zijn dan ook minimaal 2 vergunningen nodig:

- een gemeentelijke bouwvergunning en

- een vergunning van Rijnland waarmee zij ontheffing verleent van het in de keur opgenomen verbod.

Met name daar waar de waterkering in een door contouren omsloten bebouwd gebied loopt, is een goede afstemming met het gemeentelijke bestemmingsplan van groot belang. Rijnland streeft er naar dat in alle bestemmingsplannen de waterkeringszones (kern- en beschermingszone of profiel van vrije ruimte) als primaire functie 'waterkeren' krijgen.

3.1.2 GEBRUIK VAN BEBOUWINGSCONTOUREN

Rijnland wil graag daar waar mogelijk ruimte voor medegebruik van de waterkering geven. Om dit te realiseren maakt zij in haar bouwbeleid onderscheid tussen bebouwde contouren (ook wel bebouwingscontouren genoemd) en onbebouwde contouren. De bebouwingscontouren zijn vastgelegd op de leggerkaarten van Rijnland. De contouren zijn afgeleid (is ook uitgangspunt) van de bebouwingscontouren zoals de provincies Noord- en Zuid-Holland die in haar structuurvisies hebben vastgelegd. De contouren komen vrijwel overeen.

3.1.3 OMGAAN MET BESTAANDE BEBOUWING

In de periode 2012-2020 worden niet-waterkerende objecten (waaronder ook bouwwerken) en kunstwerken in en op regionale keringen getoetst. Voor primaire keringen vindt dit in de derde toetsronde in 2010 plaats. Uit deze toetsingen volgen mogelijke verbetermaatregelen en aanpassingen aan de bebouwing. Deze maatregelen worden meegenomen in het herstelplan of ontwerp versterkingsplan voor de kering.

Na uitvoering van de versterking of het herstelplan gelden voor alle bouwwerken de hier beschreven regels. Als bouwwerken ten behoeve van dijkverbetering verwijderd, herplaatst of verlegd moeten worden, dan is een nieuwe vergunning vereist. De vergunningaanvraag wordt dan getoetst aan de beleidsregels in deze nota.

3.2 UITGANGSPUNTEN BOUWBELEID

Gebaseerd op de beleidsvisie, zijn voor het bouwbeleid de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. *Veiligheid*

- Een primaire kering moet in 2015 (WBP4) voldoen aan de veiligheidsnorm, zoals die geldt voor de primaire waterkeringen;
- Boezem- en polderkaden moeten in 2020 voldoen aan de indeling in veiligheidsklassen door het IPO (Interprovinciaal Overleg);
- Bouwwerken mogen het waterkerend vermogen van de waterkering niet in gevaar brengen;
- Bouwwerken mogen geen belemmering vormen voor dagelijkse zorg voor de kering.

2. *Toekomstvastheid*

- Nieuwe bouwwerken mogen toekomstige en wenselijk geachte versterkingen aan de waterkering niet in de weg staan.
- Vrije dijkstrekkings (dat wil zeggen minimaal 50 meter) blijven zoveel mogelijk vrij.

3. *Ruimte voor medegebruik*

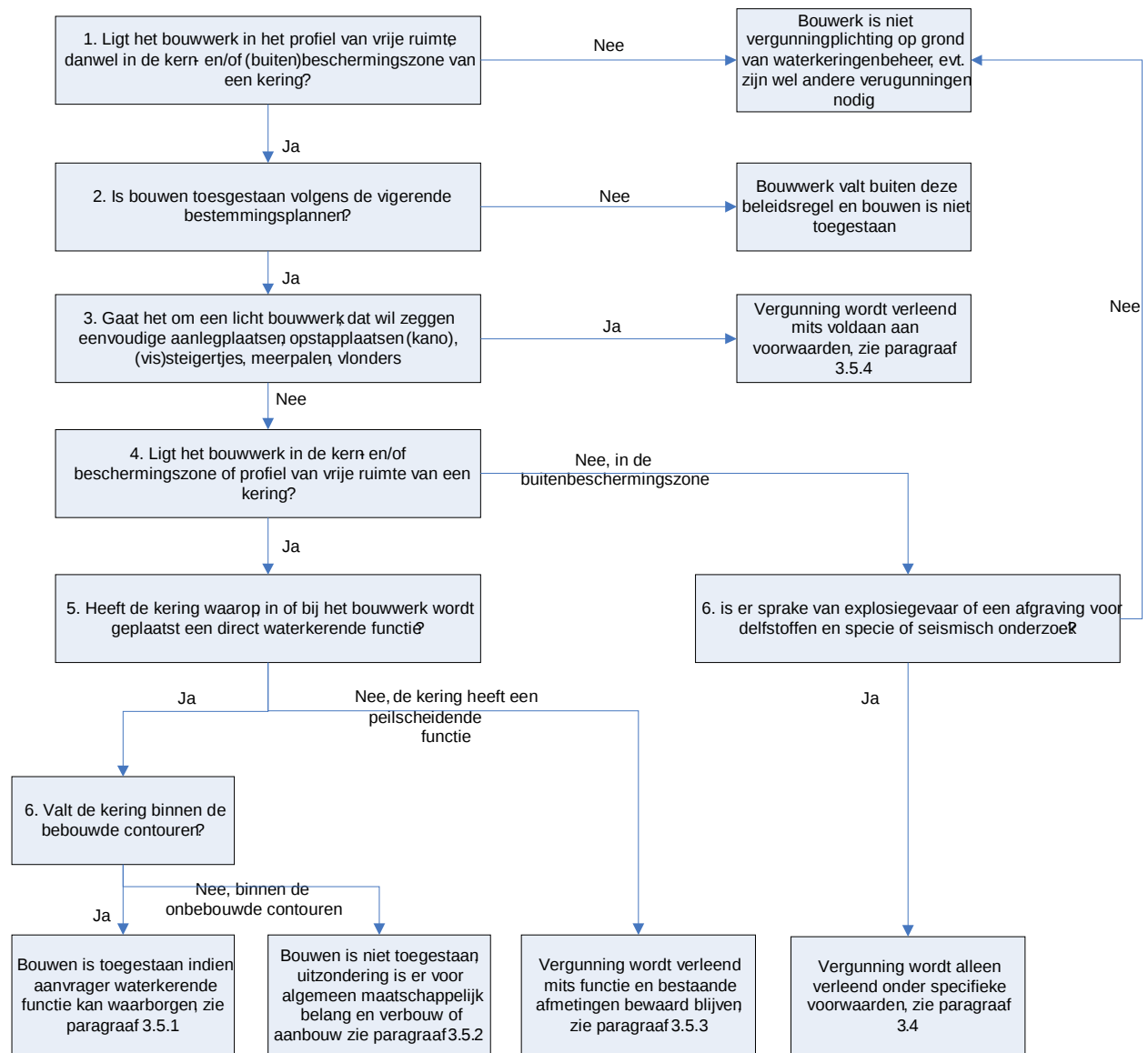
- Om meer ruimte voor medegebruik te kunnen bieden wordt onderscheid gemaakt naar de functie van een waterkering: direct waterkerend of compartimenterend. Ook wordt onderscheid gemaakt tussen bebouwde contouren en onbebouwde contouren.
- In alle bestemmingsplannen moet aan gebieden behorend tot de kern- of beschermingszone de bestemming 'waterkeren' zijn toegekend.
- Het veroorzakersprincipe wordt waar relevant toegepast. Dat betekent dat de initiatiefnemer van het bouwwerk in principe aansprakelijk is voor de te maken meerkosten van het beheer en onderhoud van de kering.

Bij concrete toepassing maakt dit mogelijk dat:

- Waterkeringen ruimte bieden voor wonen, werken en recreëren;
- De huidige LNCA (Landschap, Natuur, Cultuurhistorie, Archeologie) waarden in stand gehouden worden;
- Het waterkeringsbelang niet geschaad wordt.

3.3 STROOMSCHEMA BOUWBELEID

Om te bepalen welke beleidsregels van toepassing zijn op de aanvraag, wordt gebruik worden van onderstaand stroomschema.

3.4 BOUWBELEID IN DE BUITENBESCHERMINGSZONE / BUITEN HET PROFIEL VAN VRIJE RUIMTE

Rijnland staat bebouwing in de buitenbeschermingszone van haar primaire keringen en bouwen buiten het profiel van vrije ruimte van regionale keringen zonder vergunning toe, mits er geen werkzaamheden verricht worden in de buitenbeschermingszone die instabiliteit van het waterstaatswerk of een deel daarvan tot gevolg kunnen hebben (artikel 3.1.2 van de keur).

Er zijn twee typen bouwwerken/activiteiten waarvoor wel een vergunning vereist is:

- Afgravingen voor het winnen van delfstoffen of specie en verrichten van seismische onderzoeken
- Explosiegevaarlijk materiaal of explosiegevaarlijke inrichtingen: het gaat hier om bijvoorbeeld om benzinestations of vuurwerkopslagplaatsen.

Een vergunning voor bovenstaande activiteiten wordt alleen verleend indien kan worden aangetoond dat:

- Bekeken is of een alternatieve locatie mogelijk is.
- De aanwezigheid van het werk of de inrichting niet het falen van de waterkering tot gevolg kan hebben.
- De werken steeds in goede staat worden gehouden.
- De betreffende inrichtingen door TNO, de brandweer of een andere aangewezen instantie zijn goedgekeurd.

3.5 BOUWBELEID IN DE KERN- EN BESCHERMINGSZONE / HET PROFIEL VAN VRIJE RUIMTE

Binnen de kern- en beschermingszone van primaire keringen en het profiel van vrije ruimte van direct waterkerende regionale keringen wordt in het bouwbeleid onderscheid gemaakt tussen bebouwing die valt binnen de bebouwingscontour en bebouwing in onbebouwde contouren.

3.5.1 BELEIDSREGELS VOOR PRIMAIRE KEREN EN REGIONALE KEREN MET EEN DIRECT WATERKERENDE FUNCTIE BINNEN DE BEBOUWDE CONTOUREN

Voor bouwen **binnen de bebouwde contouren** krijgt men een vergunning van Rijnland, indien men kan aantonen dat nu en in de toekomst:

1. Er geen aantasting is van het waterkerend vermogen: de bebouwing vermindert de hoogte en sterkte van de waterkering niet. Dat wil zeggen het bouwwerk ligt buiten het profiel van vrije ruimte of zij voldoet aan de eisen conform de ENW/TAW Leidraden en de Stowa Leidraad "Toetsen op veiligheid regionale keringen". Rijnland verplicht daartoe een toetsing en ontwerp waarbij de onderdelen in het beoordelingschema tabel 10-4.2 uit de VTV onderzocht worden (bijlage 2).
2. Het waterkerend vermogen voldoende is. Dit moet voor drie momenten worden aangetoond:
 - o tijdens de uitvoering,

- o in de eindsituatie en
- o bij toekomstige versterkingen.

Eventueel dient een zelfstandige, onafhankelijke waterkering als vervangende waterkering te worden aangelegd.

3. De bebouwing geen belemmering vormt voor inspectie, beheer en onderhoud, aan te tonen met een beheer- en onderhoudsplan voor de levensduur van de (vervangende) kering.
4. Aantoonbaar rekening is gehouden met de kostenefficiëntie van Rijnland: eventuele meerkosten voor beheer- en onderhoud mogen niet worden afgewenteld op Rijnland. Rijnland draagt bij in de kosten als ware het een 'groene kade' (onbebouwde waterkering).

Indien een vergunning wordt verleend, gelden minimaal de volgende voorwaarden:

1. De toekomstvastheid is aangetoond voor de levensduur van de vervangende kering (100 jaar voor een kunstwerk)
2. Indien zetting ten gevolge van bouwwerkzaamheden wordt verwacht moet deze worden gemonitord en zo nodig gecompenseerd.
3. Binnen de kern- en de beschermingszone van de waterkering mag tijdens de uitvoering van bronbemaling alleen open putbemaling worden toegepast. Verticale of (diepe) horizontale drainage is niet toegestaan.

3.5.2 BELEIDSREGELS VOOR PRIMAIRE KERINGEN EN REGIONALE KERINGEN MET EEN DIRECT WATERKERENDE FUNCTIE BINNEN DE ONBEBOUWDE CONTOUREN

Bij bouwen **binnen de onbebouwde contouren** geldt een verbod op bouwen, tenzij de activiteit redelijkerwijs niet elders of op een andere wijze kan plaatsvinden en:

- Er sprake is van een aantoonbaar zwaarwegend maatschappelijk belang. Bij werken die een zwaarwegend maatschappelijk belang hebben en die niet elders kunnen worden gerealiseerd, moet vooral worden gedacht aan grote infrastructurele werken (zoals bruggen en aquaducten ten bate van rijkswegen, provinciale wegen en poldergemalen), zie ook deze nota deel I, paragraaf 6.3.4.
- Er sprake is van onderhoud en verbouwing, vernieuwbouw (renovatie) of uitbreiding van bestaande bebouwing. Hierbij wordt er van uitgegaan dat het hoofddeel van het gebouw intact blijft. In dit geval gaat het om een aanpassing van een gebouw waarvoor eerder al vergunning is verleend dan wel wordt geacht te zijn verleend. Het is dan maatschappelijk niet acceptabel dat aan verbouwingen en aanbouw dezelfde eisen worden gesteld als bij nieuwbouw.

Toestemming wordt wel verleend voor:

- Uitbreidingen voor en achter het bestaande gebouw waarbij het bebouwde oppervlak, gerekend binnen de kern- en beschermingszone, met minder dan 50 % of maximaal 20 m² toeneemt.
- Vernieuwbouw en aanpassingen die niet elders dan wel op een andere wijze kunnen worden gerealiseerd **en** niet uit persoonlijke of

bedrijfsoverwegingen plaatsvinden. Onder dit laatste vallen ondermeer aanpassingen en werken die door gemeenten, regionale overheidsorganen, verzekeringsmaatschappijen (herbouw na schade aan het pand), etc. worden gevraagd.

- Vernieuwbouw en aanpassingen die niet elders dan wel op een andere wijze kunnen worden gerealiseerd en plaatsvinden op de plek van bestaande bebouwing.

Daarbij moet voor vergunningverlening worden aangetoond dat:

- Bekeken is of een alternatieve locatie mogelijk is.
Er geen aantasting is van het waterkerend vermogen: de bebouwing vermindert de hoogte en sterkte van de waterkering niet. Dat wil zeggen het bouwwerk ligt buiten het profiel van vrije ruimte of zij voldoet aan de eisen conform de ENW/TAW Leidraden en de Stowa Leidraad "Toetsen op veiligheid regionale keringen". Rijnland verplicht daartoe een toetsing en ontwerp waarbij de onderdelen in het beoordelingschema tabel 10-4.2 uit de VTV onderzocht worden (bijlage 2). Het waterkerend vermogen moet op drie momenten worden aangetoond:
 - Het waterkerend vermogen tijdens de uitvoering;
 - Het waterkerende vermogen in de eindsituatie;
 - Het waterkerend vermogen bij toekomstige versterkingen.
- Eventueel dient een zelfstandige, onafhankelijke waterkering als vervangende waterkering te worden aangelegd.
- De bebouwing geen belemmering vormt voor inspectie en beheer en onderhoud, aan te tonen met een beheer- en onderhoudsplan voor de levensduur van het kunstwerk dan wel de kering.
- Er aantoonbaar rekening is gehouden met de kostenefficiëntie van Rijnland: eventuele meerkosten voor beheer- en onderhoud mogen niet worden afgewenteld op Rijnland. Rijnland draagt bij in de kosten als ware het een 'groene kade' (onbebouwde waterkering).
- Zetting ten gevolge van bouwwerkzaamheden moet - indien verwacht - worden gemonitord en zo nodig gecompenseerd.
- Er mag binnen de kernzone en de beschermingszone van de waterkering tijdens de uitvoering van de bronbemaling, verticale of (diepe) horizontale drainage etc. worden aangebracht. Er mag alleen open putbemaling worden toegepast.

3.5.3 BOUWBELEID VOOR REGIONALE KERINGEN MET EEN PEILSCHEIDENDE FUNCTIE

Bebouwing in de kern- en beschermingszone dan wel het profiel van vrije ruimte van **regionale keringen met een peilscheidende functie** mag, indien voldaan wordt aan de volgende voorwaarden:

- Bekeken is of een alternatieve locatie mogelijk is.
- Het waterkerend vermogen van deze waterkeringen moet op het vereiste niveau blijven.
- De huidige afmetingen van de waterkeringen moeten worden gehandhaafd.
- De bebouwing mag geen belemmering vormen voor inspectie, beheer en onderhoud, eventueel aan te tonen met een beheer- en onderhoudsplan.
- Er moet aantoonbaar rekening zijn gehouden met de kostenefficiëntie van Rijnland: eventuele meerkosten voor beheer- en onderhoud kunnen niet worden afgewenteld op Rijnland. Rijnland draagt bij in de kosten als ware het een 'groene kade' (onbebouwde waterkering).

- Zetting t.g.v. bouwwerkzaamheden moet indien verwacht worden gemonitord en zo nodig gecompenseerd.

3.5.4 AANVULLENDE BIJZONDERE VOORWAARDEN

Naast bovenstaande beleidsregels kunnen aan de vergunningverlening in de kern- en beschermingszone dan wel in het profiel van vrije ruimte de volgende bijzondere voorwaarden gesteld:

- Tijdens en als gevolg van de uitvoering van de werken mag de stabiliteit en/of waterkerendheid van de waterkering niet worden verstoord.
- Op de waterkering mogen geen (bouw) materialen en/of grond worden opgeslagen.
- De werken moeten zodanig worden gemaakt en gehouden dat geen water vanuit het hoge peilgebied af kan stromen naar het lage peilgebied of naar gebieden buiten Rijnland en dat geen water uit andere gebieden naar Rijnlands gebied kan stromen.
- Voor heipalen en damwanden: damwanden en heipalen binnen de waterkering moeten als verloren worden beschouwd en worden alleen verwijderd indien ze een nadelig effect hebben op het waterkerend vermogen van de kering. In principe worden alleen grondverdringende palen toegestaan zonder verzwaarde voet, mits dit de stabiliteit niet in gevaar brengt.
- Boorpalen kunnen worden toegepast.

Lichte bouwwerken

Voor lichte bouwwerken: dat wil zeggen eenvoudige aanlegplaatsen, opstapplaatsen (kano), (vis)steigertjes, meerpalen en vlonders geldt dat:

- Deze niet vast aan de oeververdediging verbonden mogen worden.
- Bekeken moet zijn of een alternatieve locatie mogelijk is.
- De huidige afmetingen van de waterkering moeten worden gehandhaafd.
- De bebouwing geen belemmering mag vormen voor inspectie, beheer en onderhoud: aantonen dat inspectiepaden etc. vrij blijven.
- Aantoonbaar rekening moet zijn gehouden met de kostenefficiëntie van Rijnland: eventuele meerkosten voor beheer- en onderhoud mogen niet worden afgewenteld op Rijnland.
- Toestemming verleend is vanuit andere mogelijke vergunningen op het gebied van natuur, recreatie etc.

4 Beleidsregels infrastructuur

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de beleidsregels voor:

- Kabels en Leidingen
- Wegen en verhardingen
- Inlaten
- Insteekhavens

4.1 BELEIDSREGELS KABELS EN LEIDINGEN

Leidingen kunnen een risico vormen voor de veiligheid van de waterkering. Kabels hebben minder invloed op de veiligheid van een waterkering, behalve als deze in mantelbuizen worden aangelegd. Het beleid van Rijnland is gebaseerd op de geldende NEN-normen en de geldende Nederlandse Praktijkrichtlijn NPR. In deze normen wordt gebruik gemaakt van een risicobenadering: hoe hoger het risico van een kabel of leiding (kans op falen x gevolg van falen), hoe strikter de voorwaarden. Voor het bepalen van het risico worden verschillende aspecten in beschouwing genomen: het soort leiding, het materiaal van de leiding, de grootte van de mogelijke erosiekrater, de locatie van de leiding en de wijze van aanbrengen. In de keur van Rijnland staan m.b.t. het beleid kabels en leidingen de volgende verboden:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone werkzaamheden te verrichten; werken (...) aan te brengen of te hebben, dan wel te verwijderen vaste stoffen, voorwerpen te brengen, te hebben of te houden op andere dan daarvoor kennelijk bestemde plaatsen; (..)
4. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in het profiel van vrije ruimte werken te plaatsen

Artikel 3.1.2 – Watervergunning Buitenbeschermingszone

1. Het is verboden binnen de buitenbeschermingszone werkzaamheden te verrichten die instabiliteit van het waterstaatswerk of een deel daarvan tot gevolg kunnen hebben.
2. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in de buitenbeschermingszone van waterkeringen: (..) werken met een overdruk van 10 bar of meer te brengen en te hebben; explosiegevaarlijk materiaal of explosiegevaarlijke inrichtingen te hebben

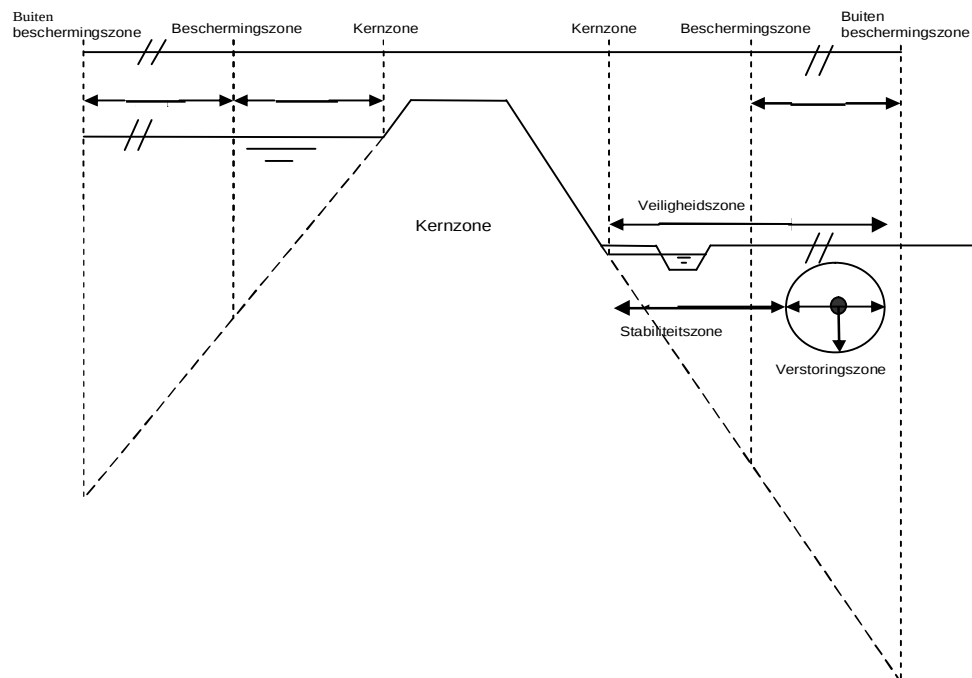
4.1.1 LANDELIJKE REGELGEVING VOOR KABELS EN LEIDINGEN

Er bestaat landelijke regelgeving die aan het transport van gas en vloeistoffen door leidingen wordt gesteld. Deze regelgeving staat in de NEN 3650 'Eisen voor buisleidingsystemen' en NEN 3651 'Aanvullende eisen voor leidingen in kruisingen met belangrijke waterstaatswerken'. Daarnaast

is ook de handreiking 'Boortechnieken van rijkswaterstaat', 2004 van toepassing. Naast de NEN normen en de handreiking boortechnieken worden er in het VTV 2006 (Voorschrift toetsen op veiligheid, 2006) aanbevelingen gegeven voor het omgaan met kabels en leidingen in waterkeringen. Rijnland toetst alle vergunningaanvragen aan deze regels.

De veiligheidszone

- De veiligheidszone bestaat uit de stabiliteitszone en de verstoringszone (zie figuur 4.3). Voor definities van deze verschillende zones wordt verwezen naar NEN 3651.

FIGUUR 4-3 DEFINIËRING VAN DE VEILIGHEIDSZONE, DE STABILITEITSZONE EN DE VERSTORINGSZONE

4.1.2 UITGANGSPUNTEN VOOR HET KABELS EN LEIDINGEN BELEID

Uitgangspunten voor de beleidsregels van kabels en leidingen zijn:

1. Veiligheid

- Kabels en Leidingen mogen het waterkerend vermogen van de waterkering niet in gevaar brengen.
- In het beleid wordt gebruik gemaakt van de veiligheidszone (stabiliteitszone en verstoringzone).
- Kabels en leidingen mogen geen belemmering vormen voor dagelijkse zorg voor de kering.
- Vergunningaanvragen voor pijpleidingen moeten worden getoetst aan de geldende NEN-normen. Handreiking boortechnieken van RWS en VTV 2006. Bij het ontwerpen wordt uitgegaan van de NEN 3650 en 3651.
- Vergunningaanvragen voor mantelbuizen waarin kabels of kabelbundels zijn gelegd worden getoetst als drukloze leidingen.
- Rijnland heeft bovenop de geldende regelgeving nog een aantal aanvullende voorwaarden bij vergunningverlening. Deze aanvullende voorwaarden zijn opgenomen in paragraaf 4.1.5 van deze nota.

2. Toekomstvastheid

- Rijnland streeft ernaar om indien mogelijk leidingen die mogelijk gevaar op leveren te bundelen in zogenaamde leidingstroken of voor kabels gebruik te maken van mantelbuizen.

3. *Ruimte voor medegebruik*

- Bij versterkingen gaat Rijnland uit van het principe van multifunctioneel ontwerpen. Dat betekent dat kabels en leidingen integraal mee worden genomen in het ontwerp. Na versterking dienen de kabels en leidingen wel terug worden gelegd conform het hier beschreven beleid.
- Bij het beoordelen van de vergunningaanvragen wordt in eerste instantie geen onderscheid gemaakt tussen primaire en regionale keringen. In plaats daarvan wordt gekeken naar het risico van de kabel of leiding.
- Rijnland heeft een aparte raamvergunning voor huisaansluitingen (paragraaf 4.1.4).
- Het veroorzakersprincipe wordt waar relevant toegepast. Dat betekent dat de veroorzaker in principe aansprakelijk is voor de gemaakte kosten.
- Rijnland denkt constructief mee bij innovaties op kabel- en leidingengebied.

4.1.3 OMGAAN MET BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN

In de periode 2012-2020 worden niet-waterkerende objecten (waaronder ook kabels en leidingen) en kunstwerken in en op regionale keringen getoetst. Voor primaire keringen is deze toetsing al in 2010 afgerond. Uit deze toetsingen volgen mogelijke verbetermaatregelen en aanpassingen. De verwachting is dat bestaande kabels en leidingen regelmatig in de weg zullen liggen. Ook is de verwachting dat het regelmatig voor zal komen dat na dijkverzwaring deze kabels en leidingen niet op de oorspronkelijke plaats of zonder aanvullende voorzieningen terug mogen komen.

Na uitvoering van de versterking of het herstelplan gelden voor alle kabels en leidingen de hier beschreven regels. Als kabels en leidingen t.b.v. dijkverbetering verwijderd of verlegd moeten worden dan is een nieuwe vergunning vereist. De vergunningaanvraag wordt dan getoetst aan de beleidsregels in deze nota.

4.1.4 BELEIDSREGELS HUISAANSLUITINGEN

Voor huisaansluitingen stelt Rijnland in overleg met de kabel- en leidingenbeheerders een raamvergunning op.

Onder de term huisaansluiting wordt verstaan:

- de kabel, leiding of mantelbuis wordt aangelegd ten behoeve van een huisaansluiting van een woning direct gelegen aan de waterkering;
- de uitwendige diameter van de leiding of de mantelbuis is niet groter dan 110 mm;
- waarbij voor lage druk waterleidingen geldt dat $H^3 \times Di^5 < 1$, waarbij H de druk is in meter waterkolom en Di de inwendige diameter (in meters) is.
- Voor PE 80 en PE 100 SDR 11 is dit uitgewerkt in de volgende tabel:

Druk	Maximum uitwendige diameter
0,8 bar (0,08 N/mm ²)	110 mm
1,2 bar (0,12 N/mm ²)	90 mm
1,6 bar (0,16 N/mm ²)	75 mm
2,0 bar (0,20 N/mm ²)	63 mm
3,0 bar (0,30 N/mm ²)	50 mm
4,0 bar (0,40 N/mm ²)	40 mm

TABEL 4.1 MAXIMUM
DIAMETER VOOR LAGE
DRUK WATERLEIDINGEN

Voor gasleidingen moet gelden dat $\phi < 600$, zie formule tabel 2 NEN 3651, katern 2.

4.1.5 BELEIDSREGELS OVERIGE KABELS EN LEIDINGEN

Bij alle vergunningaanvragen op het gebied van kabels en leidingen moet de constructie en de uitvoering van de werken voldoen aan de eisen en richtlijnen volgens:

- NEN 3650, 3651.
- Handreiking 'Boortechnieken van rijkswaterstaat', 2004
- VTV, 2006

Bijzondere aanvullende voorwaarden voor kabels en leidingen

Hieronder worden aanvullende eisen of eisen die afwijken van hetgeen in de NEN nomen staat benoemd. Afhankelijk van de locatie en het type kabel of leiding zal Rijnland bepalen welke van de hierna aanvullende eisen van toepassing zijn.

- Indien er meerdere kabels bij elkaar worden gelegd, die allen apart geen risico voor de waterkering vormen, geldt voor de beheerder een meldplicht bij Rijnland, zodat Rijnland kan onderzoeken of deze kabels gezamenlijk ook geen risico vormen.
- De vergunninghouder moet ervoor zorgen dat geen leidingbreuk kan optreden.
- Kwelschermen moeten:
 - o minstens 0,5 m buiten de leiding steken;
 - o waterdicht worden verbonden met de leiding;
- Direct na het leggen van de kleikist moet de sleuf worden aangevuld en verdicht. De grond moet ter plaatse zoveel mogelijk van dezelfde samenstelling, opbouw, dichtheid en draagkracht zijn als voor de aanleg het geval was.
- Aan het einde van iedere werkdag moet de sleuf in de kernzone dicht zijn.
- De afsluiter moet buiten de berekende veiligheidszone worden geplaatst, op een dusdanige manier dat deze niet door onbevoegden kan worden bediend.
- In het geval van een horizontaal bestuurbare boring mag de berekende maximaal toelaatbare boorspoeldruk tijdens de uitvoering van de boring niet worden overschreden.
- De afsluiters moeten op deugdelijkheid worden gecontroleerd. De vergunninghouder moet een rapport van deze controle overleggen aan het hoofd van de afdeling handhaving van Rijnland.
- De vergunninghouder mag één boring per kabel, leiding of mantelbuis volgens de horizontale boormethode verrichten. Indien een boring niet het gewenste resultaat heeft, mag hij alleen na toestemming van het hoofd van de afdeling Handhaving van Rijnland één tweede poging doen.
- Een in onbruik geraakt boorgat moet zodanig worden opgevuld dat geen kwel ontstaat.

- In geval van een breuk of een ernstige lekkage moeten direct zodanige maatregelen worden getroffen dat verdergaande lekkage wordt voorkomen.
- Indien er sprake is van kathodische bescherming: elk jaar moet een onpartijdige en gecertificeerde instelling de kathodische bescherming van de leidingen controleren met potentiaal- en stroommetingen. Deze instelling moet de uitkomsten van deze metingen en de conclusies binnen een maand schriftelijk rapporteren aan Rijnland. De vergunninghouder moet gebreken onmiddellijk herstellen.

4.2 BELEIDSREGELS WEGEN EN VERHARDINGEN MET EEN VERKEERSFUNCTIE

Het in deze paragraaf beschreven beleid geldt voor alle wegen en verhardingen met een verkeersfunctie. Het beleid geldt voor zowel gesloten als open verhardingen. Gesloten verhardingen zijn opgebouwd uit een materiaal dat na het aanbrengen een solide geheel vormt en niet zonder meer op te delen is, zoals asfalt of beton. Bij open verhardingen bestaat het wegdek uit losse elementen zoals klinkers of tegels.

Niet verharde wegen, wandelpaden, zandwegen of schelpenpaden vallen, zolang er geen wegcunet wordt gemaakt om de weg te kunnen aanleggen, niet onder dit beleid. Het beleid voor niet verharde wegen wordt kort toegelicht in paragraaf 4.2.5.

Op vele primaire en regionale waterkeringen zijn wegen, verharde fietspaden, op- en afritten enz. gelegen. Deze kunnen een negatieve invloed hebben op de stabiliteit van een kering. Het grote probleem bij verhardingen is verzakking. Door het verzakken van een weg, bijvoorbeeld door intensieve verkeersbelasting, verzaakt ook de waterkering. In geval van verzakking moet rekening gehouden worden met grote onderhoudskosten voor zowel de wegbeheerder als de waterkeringbeheerder. Vaak is het daarbij lastig om een duidelijke veroorzaker van de verzakking aan te wijzen, waardoor het veroorzakersprincipe niet altijd toepasbaar is.

In de keur van Rijnland staan m.b.t. het beleid van wegen en verhardingen de volgende verboden:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone

- a. werkzaamheden te verrichten;
- b. werken (...) aan te brengen of te hebben, dan wel te verwijderen;
- c. vaste stoffen, voorwerpen te brengen, te hebben of te houden op andere dan daarvoor kennelijk bestemde plaatsen; (..)

4. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in het profiel van vrije ruimte werken te plaatsen

Artikel 3.1.2 – Watervergunning Buitenbeschermingszone

1. Het is verboden binnen de buitenbeschermingszone werkzaamheden te verrichten die instabiliteit van het waterstaatswerk of een deel daarvan tot gevolg kunnen hebben. (..)

4.2.1 UITGANGSPUNTEN VAN HET WEGENBELEID

Veiligheid en toekomstvastheid

- Een primaire kering moet in 2015 voldoen aan de veiligheidsnorm, zoals die geldt voor de primaire waterkeringen en boezem- en polderkaden moeten voldoen in 2020 conform de indeling in veiligheidsklassen door de IPO (Interprovinciaal Overleg);
- Rijnland streeft naar het zoveel mogelijk scheiden van de weg- en de waterkerende functie van een waterkering.
- Wegen en verhardingen mogen het waterkerend vermogen van de waterkering niet in gevaar brengen.

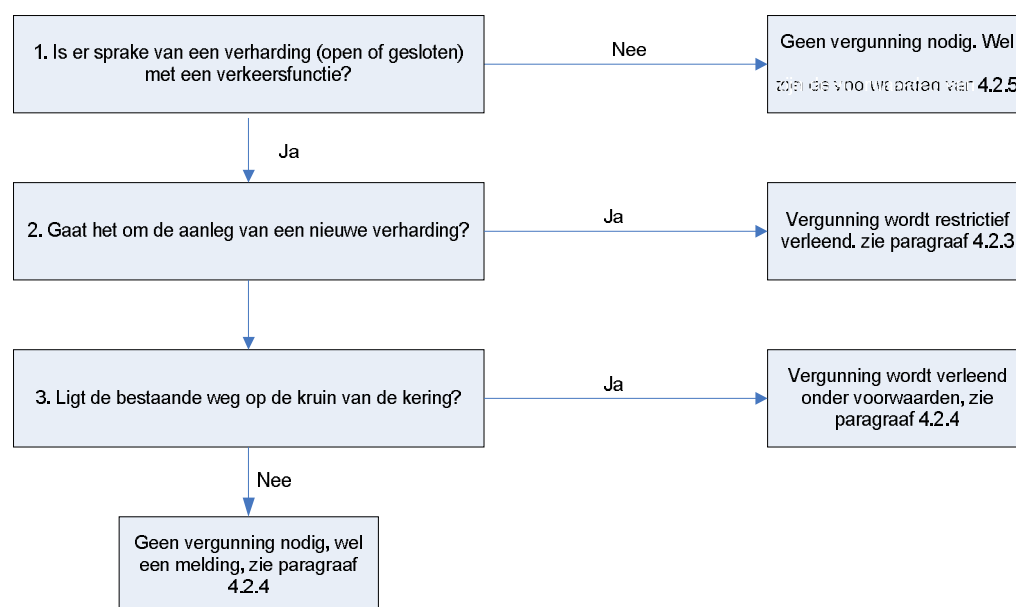
- Wegen en verhardingen mogen geen belemmering vormen voor dagelijkse zorg voor de kering.

Ruimte voor medegebruik

- Bij het beleid voor wegen wordt onderscheid gemaakt tussen: de aanleg van nieuwe wegen en het verbeteren of vervangen van bestaande wegen.
- Rijnland probeert het onderhoud van haar keringen zoveel mogelijk af te stemmen op het onderhoud van wegbeheerders aan wegen.
- Bij het afgeven van vergunningen voor nieuwe wegen maakt Rijnland van tevoren duidelijke afspraken over de financiering van het beheer en onderhoud. Rijnland draagt bij als ware het een 'groene kade' (onbebouwde waterkering)

4.2.2 STROOMSCHEMA VOOR HET WEGENBELEID

Om te bepalen welke regels van toepassing zijn, kan het volgende stroomschema worden gebruikt:

4.2.3 BELEIDSREGELS NIEUWE WEGEN

Het hoogheemraadschap van Rijnland hanteert ten aanzien van nieuwe verhardingen met verkeersfunctie op waterkeringen een restrictief beleid. Vergunningen worden afgegeven indien een functiescheiding tussen de verkeersfunctie en de waterkerende functie kan worden gerealiseerd door:

- De weg inclusief het funderingsmateriaal buiten het profiel van vrije ruimte van regionale keringen, dan wel kern- en beschermingszone van primaire keringen aan te leggen, waarbij rekening wordt gehouden met de te verwachten zettingen over 30 jaar **of**
- De verkeersfunctie te scheiden van de functie waterkeren, door te zorgen voor een volwaardige vervangende waterkerende constructie (grond, damwand etc.). Hierbij dient de toekomstvastheid voor de levensduur van de vervangende kering (100 jaar voor een kunstwerk) te worden aangetoond.

Bijzondere voorwaarden bij vergunningverlening

Mocht aan één van de beide voorgaande voorwaarden zijn voldaan, dan moet de vergunningaanvrager kunnen aantonen dat de stabiliteit van de kering voldoende blijft en rekening houden met de verwachte zetting. Hiervoor moet hij stabiliteits- en zettingsberekeningen laten uitvoeren voor de volgende momenten:

- In de aanlegfase
- Bij het in gebruik zijn van de weg met hierbij de verkeersbelasting.
- In geval van verkeersdrempels zullen speciale berekeningen moeten worden uitgevoerd.
- De afwatering van de verharding mag geen negatieve invloed hebben op de erosie en stabiliteit van de waterkering.
- Met de vergunningaanvrager worden in de vergunning afspraken gemaakt over het onderhoud en de kerende hoogte van de waterkering.
- De kosten voor het onderhoud van de wegconstructie liggen te alle tijden bij de vergunninghouder. Ook als Rijnland verzoekt de weg te verwijderen voor onderhoudswerkzaamheden aan de waterkering. Hiervoor zal zoveel mogelijk een termijn van aanzegging gelden van 3 jaar.
- Bij het afgeven van vergunningen voor nieuwe wegen maakt Rijnland van tevoren duidelijke afspraken over de financiering van het beheer en onderhoud. Rijnland draagt bij aan het onderhoud als ware het een 'groene kade' (onbebouwde waterkering).
- Bij de aanvraag van de vergunning dient de maximaal toelaatbare verkeersbelasting overeen te worden gekomen.

4.2.4 BELEIDSREGELS BESTAANDE WEGEN

Voor het verbeteren, aanpassen of vervangen van een al bestaande weg op de kruin van een waterkering is een vergunning nodig. Onder kruin wordt verstaan: de wegbreedte met een groene berm van 2,5 meter.

Weg op de kruin

Bij een weg die ligt op de kruin van een kering maakt de weg onderdeel uit van de kering. Het hoogheemraadschap van Rijnland hanteert ten aanzien van verhardingen met verkeersfunctie op de kruin van waterkeringen een restrictief beleid. Vergunningen worden afgegeven indien:

- De weg zo kan worden ingepast dat de veiligheid is gewaarborgd. Dit kan door een voldoende brede berm van minimaal 1 meter breed bestaande uit voldoende waterkerende klei naast de weg bestaat (hierbij dient de weg wel op voldoende hoogte te liggen).
- Een functiescheiding is gerealiseerd door: het aanbrengen van een volwaardige zelfstandig kerende constructie, welke de functie waterkeren overneemt van het grondlichaam (grond, damwand etc.). Hierbij dient de toekomstvastheid voor de levensduur van de vervangende kering (100 jaar voor een kunstwerk) te worden aangetoond.
- De weg inclusief het funderingsmateriaal buiten het profiel van vrije ruimte van regionale keringen, dan wel kern- en beschermingszone van primaire keringen aan te leggen waarbij rekening wordt gehouden met de te verwachten zettingen over 30 jaar.

Bijzondere voorwaarden bij vergunningverlening

Mocht aan één van de beide voorgaande voorwaarden zijn voldaan, dan moet de vergunningaanvrager kunnen aantonen dat de stabiliteit van de kering voldoende blijft, rekening houdend met de verwachte zetting.

Hiervoor moet hij stabiliteits- en zettingsberekeningen laten uitvoeren voor de volgende momenten:

- In de aanlegfase.
- Bij het in gebruik zijn van de weg met hierbij de verkeersbelasting.
- In geval van verkeersdrempels zullen aparte berekeningen moeten worden uitgevoerd.
- Er moet rekening gehouden worden met de zetting over 30 jaar, maar bijvoorbeeld bij een veenkering zal eerder herstel moeten plaats vinden dan bij een traditionele kering gemaakt van zand en klei.
- De afwatering van de verharding mag geen negatieve invloed hebben op de erosie en stabiliteit van de waterkering.
- Met de vergunningaanvrager worden in de vergunning afspraken gemaakt over het onderhoud en de kerende hoogte van de waterkering.
- De kosten voor het onderhoud van de wegconstructie liggen ten alle tijden bij de vergunninghouder. Ook als Rijnland verzoekt de weg te verwijderen voor onderhoudswerkzaamheden aan de waterkering. Hiervoor zal zoveel mogelijk een termijn van aanzegging gelden van 3 jaar. Rijnland draagt bij aan het onderhoud als ware het een 'groene kade' (onbebouwde waterkering).
- Bij de aanvraag van de vergunning dient de maximaal toelaatbare verkeersbelasting overeen te worden gekomen.
- In die gevallen dat herstel van de weg niet mogelijk is tot boven het beoordelingsprofiel dan accepteert Rijnland een maximale verstoring van de diepte van de kering tot aan het hoogste boezem of polderpeil. De reden hiervoor is dat dit polder- of boezempeil de grens is van de grondwaterstand in de kering. Indien Rijnland een diepere verstoring toestaat dan wordt de waterhuishouding van de kering verstoord. Als extra veiligheid zal er dan een kleikist geëist worden.
- De kleikist moet ten minste 50 cm breed zijn, in beginsel aan de buitenkant van de weg gelegen zijn, en zo diep worden aangelegd dat wordt aangesloten op slecht doorlatende ondergrond.

4.2.5 BELEIDSREGELS NIET VERHARDE WEGEN

Niet verharde wegen, zoals wandelpaden, zandwegen of schelpenpaden zijn aangelegd zonder wegcunet. Voor deze vaak recreatieve paden geldt het algemene beleid t.a.v. recreatief medegebruik: voor recreatief medegebruik op en om waterkeringen streeft Rijnland naar een actieve houding. Dat betekent dat zij bij aanvragen constructief zal meedenken hoe de recreatie kan worden vorm gegeven zonder de veiligheidsdoelstelling nu en in de toekomst aan te tasten (zie deel I paragraaf 6.3.8.). Voor bouwwegen geldt een vergunningsplicht. Voor recreatieve wegen dient een vergunning te worden aangevraagd. Deze zal afhankelijk van de situatie worden verleend.

De verkeersbelasting voor niet verharde wegen of voor groene kade (dus zonder weg of hooguit onverhard pad) is maximaal 8 ton. Voor het toelaten van zwaarder verkeer moet een vergunning aangevraagd worden.

4.3 INLATEN

Het beleid om wel of geen inlaten toe te staan wordt bepaald op basis van waterkwantiteitsaspecten. Inlaten worden onder andere gebruikt voor het op peil houden van het waterpeil in achterliggende, lager gelegen peilgebieden. Daarnaast worden inlaten gebruikt voor veedrenking, sproeiwatervoorziening, doorspoeling of ten behoeve van hoogwatervoorziening.

Inlaten hebben tot doel water vanuit een hoger gelegen gebied of waterpeil water af te laten naar een lager gelegen gebied of waterpeil. Inlaten hebben echter ook invloed op de waterveiligheid, aangezien inlaten de waterkering doorsnijden. De grootste kansbijdragen aan het falen van de waterkering worden geleverd door het niet kunnen afsluiten van de inlaat en het fenomeen onderloops-/achterloopsheid. Deze begrippen worden nader toegelicht in bijlage 1.

In de keur van Rijnland staan m.b.t. inlaten de volgende verboden:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone
 - a. werkzaamheden te verrichten;
 - b. werken (...) aan te brengen of te hebben, dan wel te verwijderen;
 - c. vaste stoffen, voorwerpen te brengen, te hebben of te houden op andere dan daarvoor kennelijk bestemde plaatsen;(..)
4. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in het profiel van vrije ruimte werken te plaatsen

Artikel 3.1.2 – Watervergunning Buitenbeschermingszone

1. Het is verboden binnen de buitenbeschermingszone werkzaamheden te verrichten die instabiliteit van het waterstaatswerk of een deel daarvan tot gevolg kunnen hebben. (..)

4.3.1 UITGANGSPUNTEN

Veiligheid en toekomstvastheid

- De kering moet voldoen aan de veiligheidsnorm, zoals die geldt voor de primaire waterkeringen in 2015 en in 2020 voor boezem- en

polderkaden conform de indeling in veiligheidsklassen door de IPO (Interprovinciaal Overleg).

- In primaire keringen worden geen inlaten toegestaan.
- Inlaten mogen het waterkerend vermogen van de waterkering niet in gevaar brengen.
- Inlaten moeten afsluitbaar zijn en mogen geen belemmering vormen voor dagelijkse zorg voor de kering.
- Belangrijkste eis voor vergunningverlening is dat een voldoende betrouwbaarheid van de afsluitmiddelen van de inlaat wordt aangetoond.

Ruimte voor medegebruik

- Inlaten zijn alleen toegestaan indien deze nodig zijn voor de waterkwantiteitstaak van Rijnland.
- Er wordt onderscheid gemaakt tussen inlaten met een klein risico en inlaten met een groot risico (zie figuur 4.4).
- Inlaten van particulieren worden alleen toegestaan als de nut en noodzaak kan worden aangetoond, de diameter van deze inlaten kleiner is dan 0,10 meter en de inlaten vallen in de categorie klein risico (zie figuur 4.4).

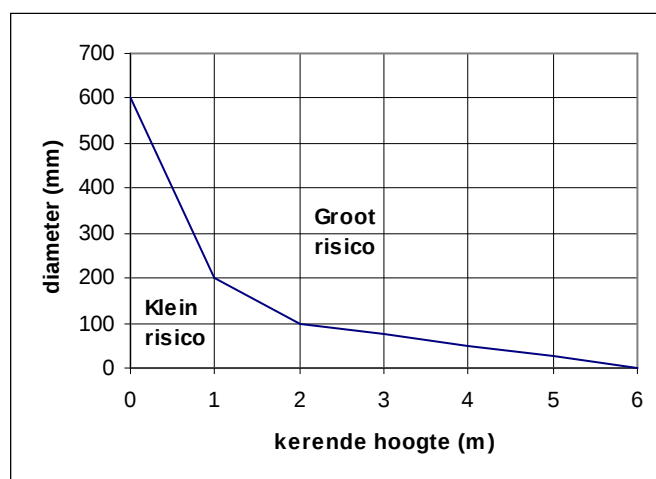
4.3.2 BELEIDSREGELS INLATEN

In primaire keringen

In primaire keringen worden inlaten niet toegestaan.

In regionale keringen

Bij een vergunningaanvraag wordt eerst beoordeeld of het om een inlaat met een klein risico of om een inlaat met een groot risico gaat. Dit hangt af van de diameter van de inlaat en de kerende hoogte van de waterkering, zie figuur 4.4. voor de inschatting van het risico.

FIGUUR 4 -4
BEOORDELING
KLEIN- EN GROOT
RISICO BIJ
AANLEG INLATEN

Beleidsregels voor inlaten met een klein risico

Voor deze inlaten is een meldplicht ingesteld. Voor inlaten met een klein risico is geen vergunning nodig, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De inlaat wordt uitgevoerd conform het standaard ontwerp van Rijnland, zie bijlage 3.
- De materiaaleisen zijn aan de vergunningverlener.

Beleidsregels voor inlaten met een groot risico

Voor inlaten met een groot risico is een vergunning noodzakelijk. Ten aanzien van de vergunningverlening zal aan derden geen vergunning worden verleend. De inlaat met een groot risico moet met een dubbele afsluiter zijn uitgerust. Één daarvan mag worden uitgevoerd als schotbalkspinning. De inlaat dient aan de bovenzijde in een hardhouten damwand (hout klasse 1) te worden gemonteerd. De afsluiter dient op de damwand te worden gemonteerd en niet op de buis. Deze damwand geldt als kwelscherm. De bovenzijde van de damwand dient minimaal op legger hoogte te worden aangebracht en te worden aangevuld met klei. De uitstroom moet worden voorzien van een ontvangstbed in verband met erosie van het binnentalud. De materiaaleisen zijn aan de vergunningverlener.

Bijzondere voorwaarden inlaten

Bij de vergunning voor een inlaat stelt Rijnland de volgende bijzondere voorwaarden:

- De inlaatleiding moet voorzien zijn van een deugdelijke afsluiter, die niet door onbevoegden kan worden bediend.
- De werken moeten zo worden uitgevoerd dat er geen onderloopsheid of achterloopsheid kan ontstaan.
- De uiteinden van inlaatduikers en hemelwateruitlaten moeten worden beschermd tegen beschadigingen als gevolg van mechanisch onderhoud.
- Ter plaatse van het lozingspunt mag geen erosie of uitspoeling optreden.

4.4 INSTEELHAVENS EN HET VERLEGGEN VAN EEN KERING

De afgelopen jaren zijn bij Rijnland aanvragen binnen gekomen voor de aanleg van insteekhavens. De aanleg van een insteekhaven betekent dat de kering moet worden verlegd, maar ook dat de lengte van de kering toeneemt, waardoor de kosten voor beheer en onderhoud toenemen. Het verleggen van een kering komt niet alleen voor bij insteekhavens, maar bijvoorbeeld ook bij het aanleggen van een nieuwe woonwijk. De hier beschreven beleidsregels gelden voor alle aanvragen waarbij een kering moet worden verlegd.

In de keur staan met betrekking tot insteekhavens of andere werken waarvoor de kering moet worden verlegd de volgende verboden:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone
 - a. werkzaamheden te verrichten;
 - b. werken (...) aan te brengen of te hebben, dan wel te verwijderen;
 - c. vaste stoffen, voorwerpen te brengen, te hebben of te houden op andere dan daarvoor kennelijk bestemde plaatsen; (..)
4. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in het profiel van vrije ruimte werken te plaatsen

Artikel 3.1.2 – Watervergunning Buitenbeschermingszone

1. Het is verboden binnen de buitenbeschermingszone werkzaamheden te verrichten die instabiliteit van het waterstaatswerk of een deel daarvan tot gevolg kunnen hebben. (..)

4.4.1 UITGANGSPUNTEN

Veiligheid

- De kering moet voldoen aan de veiligheidsnorm, zoals die geldt voor de primaire waterkeringen in 2015 en in 2020 voor boezem- en polderkaden conform de indeling in veiligheidsklassen door de IPO (Interprovinciaal Overleg);
- Rijnland zal aanvragen voor insteekhavens in waterkeringen die grenzen aan hoger gelegen boezemland of een verholten kering eerder toestaan dan in keringen met lager gelegen land achter de kering.
- De insteekhaven of verlegging van de kering mag geen effect hebben op het waterkerend vermogen van de kering;
- Het verleggen van de kering mag geen belemmering vormen voor dagelijkse beheer en onderhoud van de kering.

Toekomstvastheid

- Vrije dijkstrekkingen blijven zoveel mogelijk vrij
- Het onderhoud van Rijnland mag niet versnipperd raken.
- Voordat de watervergunning wordt verleend, zal eerst op basis van het ontwerp de leggerwijziging moeten zijn goedgekeurd.

Ruimte voor medegebruik

- Rijnland hanteert strenge eisen ten aanzien van het verleggen van keringen, aangezien zij een wildgroei aan verleggingen wil voorkomen.
- Rijnland maakt bij het beoordelen van de vergunningaanvraag geen onderscheid tussen particuliere aanvragen en aanvragen van projectontwikkelaars of overheden.
- De aanvrager dient voor het extra onderhoud van de langere kering een afspraak overeen te komen met Rijnland.

- De aanvrager is verplicht om actief de eigenaren van aangrenzende percelen in kennis te stellen van de verplaatsing van de waterkering.

4.4.2 BELEIDSREGELS VOOR HET VERLEGGEN VAN EEN KERING

Rijnland verleent alleen een vergunning voor het verleggen van een kering indien de vergunninghouder kan aantonen dat:

- Geen alternatieve locatie mogelijk is.
- Er geen aantasting is van het waterkerend vermogen, dit wil zeggen dat er een zelfstandige, onafhankelijke waterkering als vervangende kering dient te worden aangelegd.
- De toekomstvastheid is aangetoond voor de levensduur van de vervangende kering (100 jaar voor een kunstwerk).
- Er geen belemmering zijn voor inspectie en beheer en onderhoud, aan te tonen met een beheer- en onderhoudsplan voor de levensduur van de (vervangende) kering.
- Er aantoonbaar rekening is gehouden met de kostenefficiëntie van Rijnland: eventuele meerkosten voor beheer- en onderhoud mogen niet worden afgewenteld op Rijnland. Rijnland draagt bij in de kosten als ware het de oude ligging van een 'groene kade' (onbebouwde waterkering).

5

Beleid natuur

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de beleidsregels ten aanzien van:

- Beweiding
- Beplanting
- Natuurvriendelijke oevers

5.1 BELEIDSREGELS BEWEIDING

Door (intensieve) beweiding kan de waterkering aangetast worden. Dit gebeurt vooral bij beweiding door groot vee. In de keur is aangegeven dat beweiding door schapen en geiten wel is toegestaan. Beweiding van de grasbekledingen door groot vee (paarden en runderen) beïnvloedt de erosiebestendigheid van de grasbekleding in nadelige zin en leidt tot schade aan de ondergrond (zogenaamde trapschade). Deze schades kunnen in de kernzone de faalmechanismen en daarmee het waterkerend vermogen, negatief beïnvloeden.

In de keur staan met betrekking tot beweiding de volgende relevante verboden genoemd:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone
 - a. vee - schapen en geiten uitgezonderd - te brengen of te hebben op de waterkeringen, behoudens voor wat betreft door het bestuur aangewezen strekkingen;
 - b. in de kernzone van waterkeringen buiten verharde wegen met rij- of voertuigen dan wel paarden te rijden of vee te drijven;

5.1.1 UITGANGSPUNTEN VOOR HET BEWEIDINGSBELEID

- De beweiding van de kering mag geen effect hebben op het waterkerend vermogen van de kering;
- De beweiding van de kering mag geen belemmering vormen voor dagelijkse zorg voor de kering.
- Geen differentiatie in beleid regionale keringen en primaire keringen.

- In het verleden heeft Rijnland incidenteel groot vee in de kernzones toegestaan met langlopende pachtovereenkomsten (dit geldt alleen voor de keringen die Rijnland in eigendom heeft). Rijnland streeft er naar om bij het aangaan van nieuwe pacht- of gebruikersovereenkomsten de voorwaarden in deze overeenkomsten aan te laten sluiten op het huidige beweidingsbeleid.

5.1.2 BELEIDSREGELS BEWEIDING

Grootvee (koeien en paarden) brengt jaarlijks door vertrapping veel schade toe aan de waterkeringen. Vertrapping vormt daarmee een belangrijk waterkeringrisico.

Op grond van de Keur 2009, artikel 3.1.1, is het verboden "vee - schapen en geiten uitgezonderd - te brengen of te hebben op de waterkeringen, behoudens voor wat betreft door het bestuur aangewezen strekkingen."

Primaire keringen

Voor de primaire c-keringen zijn geen strekkingen aangewezen. Hiervoor geldt daarmee een algeheel verbod op het houden van vee, schapen en geiten uitgezonderd.

In een aantal gevallen is in langlopende pachtovereenkomsten door het hoogheemraadschap van Rijnland toegestaan dat er vee wordt gehouden op thans niet aangewezen strekkingen. Dit betekent dat het verbod tot houden van vee voor deze strekkingen vooralsnog niet van toepassing kan zijn. Bij het aangaan van nieuwe pachtcontracten zullen de contracten zoveel mogelijk aan het dan geldende beleid worden aangepast.

Boezem- en polderkaden

In bijlage 5 zijn op kaart de boezem- en polderkadestrekkingen weergegeven waarop het houden van vee is toegestaan. Bij het aanwijzen zijn ook de verharde kadestrekkingen meegenomen. Voor deze strekkingen is duidelijk dat hiervoor geen verbod van beweiding door grootvee geldt. Enerzijds omdat beweiding niet op die strekkingen plaatsvindt, anderzijds omdat het eventueel aanwezig zijn van vee op die strekkingen niet tot schade zal leiden door vertrapping.

Op de strekkingen die in bijlage 5 niet zijn aangewezen is het houden van vee, schapen en geiten uitgezonderd, verboden. Deze strekkingen voldoen aan tenminste één of meer van volgende criteria:

- De kade is smal en heeft een kruinbreedte van minder dan 1,5 meter. De kans op falen van de waterkerende functie van de kade is daarmee per definitie erg gevoelig voor schade door vertrapping.
- De kade is op basis van de beheerervaringen kwetsbaar gebleken voor schade door vertrapping. Hiermee worden strekkingen bedoeld waar vertrapping in de praktijk gebleken heeft te leiden tot een onevenredige verzwaring van de benodigde beheerinspanning om de kade op orde te houden.
- De kade is gelegen aan breed open water (i.c. groter dan 50 meter). De kade is daarmee gevoelig voor falen door golfoverslag tijdens storm indien deze niet voldoende op hoogte is en niet voldoende door een erosiebestendige grasmat beschermd wordt.

Waterscheidingen

Op waterscheidingen is het houden van vee toegestaan.

Vergunning

Voor het houden van grootvee op kadestrekkingen die niet zijn aangewezen kan een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag zal daarbij voor boezem- en polderkaden getoetst worden aan de hiervoor genoemde criteria. In geval toestemming voor het houden van grootvee niet gegeven kan worden op basis van deze criteria zal zo nodig gekeken kunnen worden naar flankerende maatregelen. Hierbij kan gedacht worden aan situaties waarin door het verbod geen toegankelijke drinkplaats meer aanwezig is en daarom een vergunning voor bijvoorbeeld aanleg van een (verharde) drinkplaats wordt aangevraagd.

Afrasteringen

Op strekkingen waarop het houden van grootvee is verboden, kan op grond van artikel 2.1.1. van de Keur 2009 door het bestuur de verplichting worden opgelegd een voldoende kerende afrastering aan te brengen, indien de aanliggende percelen worden gebruikt voor het houden van grootvee.

Op de primaire c-keringen dient de afrastering zodanig geplaatst en geconstrueerd te zijn dat de kernzone gevrijwaard blijft van beweiding door grootvee, en tevens de grasmat binnen de kernzone goed onderhouden kan worden, hetzij door beweiding door schapen of geiten, hetzij door maaien. Op de boezem- en polderkaden dient de afrastering op de buitenkruinlijn van de waterkering geplaatst te worden, waarbij de afstand tot de waterlijn tenminste 0,5 meter dient te bedragen

Er zal door het hoogheemraadschap van Rijnland gericht op worden ingezet om langs strekkingen waarop het houden van grootvee niet is toegestaan, en waarvoor geen ontheffing van dit verbod is verleend, eigenaren te verplichten een afrastering aan te brengen voor 1 januari 2012, of uiterlijk na aflopen van een eventuele pachtovereenkomst, indien na dat moment het aanliggende perceel wordt gebruikt voor het houden van grootvee. De betrokken eigenaren zullen hieromtrent door het hoogheemraadschap worden benaderd.

Kadeverbetering

Op kadestrekkingen die verbeterd zijn, is te allen tijde gedurende tenminste één volledig groeiseizoen na de verbetering het houden van vee (incl. schapen en geiten) op de verbeterde strekking verboden. In die situaties zal langs het verbeterwerk een afrastering worden geplaatst. Het onderhoud gedurende die periode zal in opdracht van het hoogheemraadschap van Rijnland door de aannemer van de kadeverbetering worden verzorgd.

Herstel van schade aan de kering mede als gevolg van de aanwezigheid van vee

Voor alle typen waterkeringen (zowel de primaire c-keringen, de boezem- en polderkaden, als de waterscheidingen) geldt ongeacht het al dan niet toestaan van het houden van vee, dat op grond van artikel 6.7 van de Keur 2009 de onderhoudsplichtige voor het dagelijks onderhoud van de kering "zorg dient te dragen voor het herstellen van beschadigingen door huisdieren" volgens de richtlijnen die het hoogheemraadschap hiervoor voorschrijft.

5.2 BEPLANTINGENBELEID

Bomen en struiken kunnen een nadelige invloed hebben op de waterkering. Beplanting perforereert de doorlatende toplaag en zorgt door het uitgebreide wortelstelsel voor gangen in de waterkering, waardoor er een vergroot risico op lekkage aanwezig is.

Ook kan de groei van beplanting en schaduwwerking belemmerend werken op de groei van een goede erosiebestendige grasmant. Een ander risico is de kans op windworp waarbij de boom met kluit om valt). Tevens kan de waterkering instabiel worden door wateronttrekking. Dit kan leiden tot versnelde kruindaling.

Bovendien levert beplanting problemen op bij het ophogen van waterkeringen, aangezien de beplanting mee wegzakt. Deze risico's resulteren hierin dat Rijnland terughoudend is in het verlenen van vergunningen voor het aanbrengen van beplanting op de waterkering en een hogere onderhoudsfrequentie vereist kan zijn.

In de keur staan met betrekking tot beplanting de volgende relevante verboden genoemd:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone
b.(...) opgaande (hout)beplanting aan te brengen of te hebben, dan wel aanwezige (hout)beplanting te verwijderen;

5.2.1 UITGANGSPUNTEN VOOR HET BEPLANTINGSBELEID

Rijnland gaat voor de omgang met vegetatie op of nabij waterkeringen uit van de volgende principes:

Veiligheid

- Er wordt onderscheid gemaakt tussen kleine beplanting en grote beplanting (kleine beplanting wil zeggen, beplanting kleiner dan 3 meter hoog en beplanting met een stamdiameter gelijk of kleiner dan 0,10 m op 1,30 meter hoogte),
- Er wordt onderscheid gemaakt tussen beplantingsbeleid toetsen en ontwerpen en beplantingsbeleid algemeen,
- Voor alle keringen is de handreiking van de STOWA voor beplanting op en nabij boezemkaden, 2000 van toepassing,
- De beplanting mag de veiligheid van de waterkering niet in gevaar brengen of aantasten.
- Het beheer, het onderhoud en de inspectie van de waterkering moeten gewaarborgd blijven. De bereikbaarheid en het gebruik van de hiervoor bestemde inspectie- en onderhoudsstroken mag in geen geval door beplanting worden belemmerd.

Toekomstvastheid

- Vrije dijkstrekkingsen zonder beplanting, blijven zoveel mogelijk vrij.

Medegebruik

- Het beplantingsbeleid geldt alleen voor houtachtige beplanting en hun wortelstelsel (bomen of struiken).
- Indien de beplanting behouden moet blijven en er aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn voor het waarborgen van de

waterveiligheid, dan zal Rijnland (een deel van) deze kosten verhalen op externe partijen.

5.2.2 BELEIDSREGELS NIEUWE HOUTACHTIGE BEPLANTING

Voor nieuwe houtachtige beplanting gelden de regels zoals gesteld in de keur en zijn geen aanvullende beleidsregels opgesteld. Het is dus verboden om in het profiel van vrije ruimte (of beoordelingsprofiel) dan wel de kern- of beschermingszone, houtachtige beplanting aan te brengen.

5.2.3 BELEIDSREGELS BESTAANDE HOUTACHTIGE BEPLANTING

Rijnland gebruikt een stappenplan om te bepalen of bestaande houtachtige beplanting behouden kan blijven dan wel verwijderd moet worden. Er zijn op hoofdlijnen twee situaties te onderscheiden waarvoor het stappenplan kan worden gebruikt.

De eerste situatie is bij het toetsen van keringen en het ontwerpen van verbetermaatregelen. In de eerste toetsronde worden de niet-waterkerende objecten zijnde de bomen en kunstwerken in en op regionale keringen getoetst. Indien de boom behouden kan blijven moeten de voorwaarden worden bepaald waaronder dit het geval is, zie de bijzondere voorwaarden bij vergunningverlening. Voor primaire keringen is deze toetsing al in 2010 afgerond. Uit deze toetsingen volgen mogelijke verbetermaatregelen en aanpassingen, die een plek krijgen in het herstelplan of ontwerp versterkingsplan voor de kering.

Veelal zal blijken dat de beplanting verwijderd moet worden. Als de beplanting echter aan bepaalde voorwaarden voldoet dan kan een uitzondering worden gemaakt (zie stappenplan). De verwijderde beplanting zal na een dijkverbetering worden teruggeplaatst volgens de beleidsregels voor nieuwe houtachtige beplanting (paragraaf 5.2.2). De beplanting die behouden moet blijven, wordt integraal meegenomen in het ontwerp verbeterings- of herstelplan.

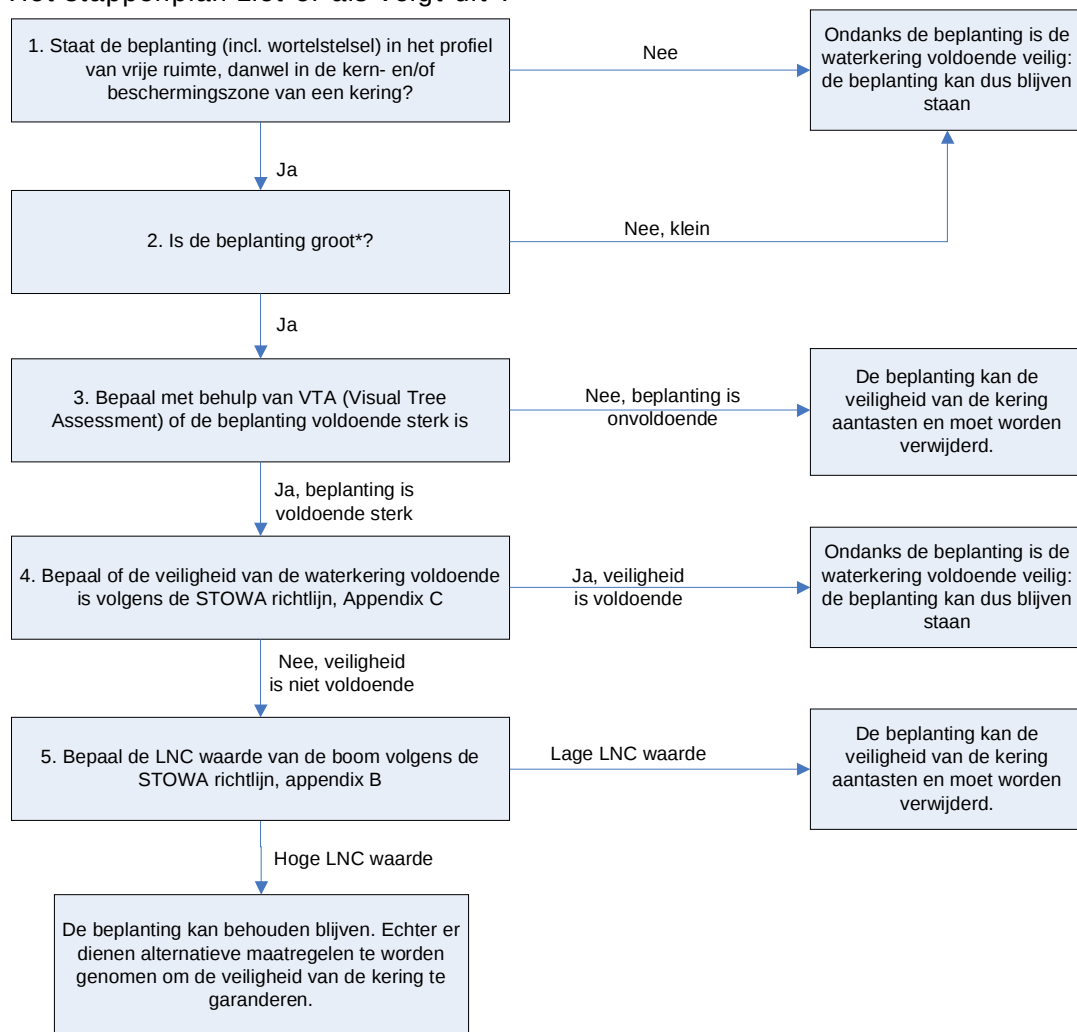
De tweede situatie is dat blijkt uit inspectie, schouw etc. dat de beplanting mogelijk onveilige situaties oplevert. Na het volgen van het schema zal blijken of de boom verwijderd moet worden of behouden kan blijven. In dit geval is er, indien blijkt dat de boom toch behouden kan blijven, geen sprake van het integraal mee ontwerpen van de boom, aangezien er geen herstel of versterkingsplan wordt opgesteld. Er zullen dus aanvullende maatregelen moeten worden gezocht om de veiligheid van de waterkering met de boom te waarborgen. Indien de boom wel verwijderd moet worden, is van terugplaatsing geen sprake.

In het stappenplan wordt verwezen naar Appendix B en C, uit de STOWA handleiding voor beplanting op en nabij boezemkaden, 2000. Ook wordt er verwezen naar de methode Visual Tree Assessment (VTA). Dit is een methode die wordt gebruikt om eventueel zieke of gevaarlijke bomen objectief te beoordelen.

VTA bestaat uit drie fasen:

- Een specialist voert een grondig visueel onderzoek uit en inventariseert de uitwendige kenmerken van interne mechanische defecten en symptomen van biotische of abiotische problemen. Hierbij wordt onder andere gelet op de aanwezigheid van schimmels, op het groeigedrag, op vlekken of breuken van de bast of de stam, op vlekken op de bladeren, oude of nieuwe wonden, enz. Als er geen uitwendige tekens zijn van potentiële problemen, beperkt het onderzoek zich tot deze fase.
- Als er vermoedens zijn van een defect op basis van de geobserveerde symptomen, moet de aan- of afwezigheid hiervan bevestigd worden door middel van een diepgaand onderzoek.
- Indien er een belangrijk defect geconstateerd is, wordt het gelokaliseerd, gekwantificeerd en in kaart gebracht. In het geval van een interne onregelmatigheid, zoals een holte, kunnen gespecialiseerde instrumenten worden gebruikt om deze op te meten.

Het stappenplan ziet er als volgt uit¹:

Bijzondere voorwaarden bij de vergunningverlening

- Er is een periodieke herhaling nodig van de beoordeling om te zien of de houtachtige beplanting blijft voldoen.

Indien men alle vijf de stappen heeft doorlopen en de beplanting **behouden** moet blijven, dan is het van belang om:

- In het geval er sprake is van een herstelplan of verbeteringsproject te zorgen dat de boom integraal wordt mee ontworpen, zodat de veiligheid van de kering wordt gewaarborgd.
- In alle andere gevallen aanvullende, alternatieve maatregelen te treffen om de veiligheid van de waterkering inclusief beplanting te waarborgen.
- Rijnland zal indien er sprake is van aanvullende maatregelen vragen om mede-financiering van betrokken partijen.
- De boom dient steeds in een zodanige staat te worden onderhouden dat inspectie en onderhoud van de waterkering mogelijk blijft.

Indien men de stappen heeft doorlopen en de beplanting **verwijderd** moet worden, dan is het van belang om:

¹ kleine beplanting wil zeggen, beplanting kleiner dan 3 meter hoog en beplanting met een stamdiameter gelijk of kleiner dan 0,10 m op 1,30 meter hoogte.

- In het geval er sprake is van een herstelplan of verbeteringsproject te zorgen dat de beplanting na verbetering veilig terug geplaatst wordt (zie 5.2.2)
- In alle gevallen te zorgen dat de te verwijderen bomen (vaak zijn dit dode, zieke, (gedeeltelijk) omgewaaide, zwaar beschadigde en gerooide bomen) inclusief de wortelresten worden verwijderd. In de wortelgaten moet kleigrond (erosiebestendig klasse 2 of beter) worden aangebracht en zorgvuldig laagsgewijs worden verdicht. Waar de wortels de waterkering doorkruisen moet aan de hoge waterkant (boezem) een kleikist worden gemaakt. Vervolgens moeten de afgedekte wortelgaten worden voorzien van geschikte graszoden of voor 1 september worden ingezaaid met graszaad ten behoeve van de ontwikkeling van goed doorwortelde grasmatten voor aanvang van het gesloten seizoen.

5.3 BELEID NATUURVRIENDELIJKE OEVERS

Door de implementatie van de Kaderrichtlijn water, krijgt Rijnland steeds vaker te maken met aanvragen voor natuurvriendelijke oevers (kort: NVO). Rijnland heeft als maatregel in het WBP4 de aanleg van natuurvriendelijke oevers opgenomen. In de planperiode 2010-2015 gaat het om de aanleg van circa 60 km natuurvriendelijke oever zowel in de KRW-waterlichamen als in het achterliggende gebied.

Doel van de natuurvriendelijke oever is het creëren van een natuurlijkere overgang tussen land en water, zodat zich daar een waardevol ecosysteem kan ontwikkelen. Als vooroever kunnen deze oevers bijdragen aan de waterveiligheid.

Het risico voor de veiligheid zit echter in de mogelijke afkalving van de oever en in de mogelijke beperkingen die de oever geeft voor het onderhoud van de kering. Om de aanvragen voor natuurvriendelijke oevers in de toekomst eenduidig af te handelen zijn er beleidsregels opgesteld voor natuurvriendelijke oevers.

In de keur staat:

Artikel 3.1.1 – Watervergunning Waterstaatswerken en beschermingszone

1. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in, op, onder en/of boven waterstaatswerken en hun beschermingszone
 - a. werkzaamheden te verrichten;
 - b. werken (...) aan te brengen of te hebben, dan wel te verwijderen;
4. Het is zonder vergunning van het bestuur verboden in het profiel van vrije ruimte werken te plaatsen.

5.3.1 BELEIDSREGELS NATUURVRIENDELIJKE OEVERS ALGEMEEN

Bij primaire keringen is de aanleg van een natuurvriendelijke oever verboden.

Het aanbrengen van natuurvriendelijke oevers door derden of door Rijnland zelf is voor regionale keringen toegestaan mits deze oevers niet worden aangelegd binnen het profiel van vrije ruimte van een waterkering. Zo wordt versmalling van het profiel van de waterkering voorkomen. Uitbreiding is alleen mogelijk richting het water.

5.3.2 BELEIDSREGELS NATUURVRIENDELIJKE OEVERS BIJ KADE VERBETERING

De kansen voor de aanleg van NVO's zijn het grootst en de kosten die er mee gemoeid zijn het laagst als de uitvoering gelijktijdig kan plaatsvinden met andere werkzaamheden, zoals het verbeteren (verhogen en/of verbreden) van de regionale waterkering.

Bij verbeteringen wordt daarom in de voorbereiding beoordeeld of er kansen zijn om gelijktijdig met het kadewerk een NVO aan te leggen. Uitgangspunt hierbij zou moeten zijn dat het buitentalud van de kade een natuurvriendelijke afwerking krijgt die voldoet aan de minimale inrichtingseisen voor natuurvriendelijke oevers.

De eisen houden in dat het kadetalud (aan de teen) maximaal 1:3 is (maar bij voorkeur flauwer) van net boven de waterlijn tot enige decimeters onder de waterlijn (afhankelijk van de breedte van de watergang).

De aanleg van een natuurvriendelijke oever mag geen negatief effect hebben op de veiligheid van het achterland. Als de kade echter ruim aan de veiligheidstoetsen voldoet, dan is het vanuit de NVO-doelstelling wenselijk om het talud toch deels te vergraven, waarna de kade na aanleg uiteraard ook nog aan de vereiste normering voldoet.

Beleidsregels

Bij verbeteringen van waterkeringen wordt gekeken naar kansen om een natuurvriendelijke oever te realiseren. Hierbij wordt maatwerk toegepast.

Met de adviseur waterkeringen zal beoordeeld worden wat risico's en kansen zijn in de specifieke situatie:

- Wanneer de kade onlangs getoetst is en ruim aan de normen voldoet en na aanleg van een NVO nog steeds aan de normen voldoet dan kan een NVO veilig worden gerealiseerd.

- Indien de waterkering precies aan de normering voldoet, dan worden de kansen voor aanleg NVO met meer terughoudendheid bekeken. Het risico op kapitaalvernietiging is in dat geval te groot.

5.3.3 VOORWAARDEN BIJ VERGUNNINGVERLENING

Er dient een gedegen beheer- en onderhoudsplan te worden opgenomen bij de vergunningaanvraag. Zo wordt gegarandeerd dat onderhoud mogelijk is.

Het handhaven van de beleidsregel die de aanwezigheid van groot vee op de kade verbiedt, is van groot belang. Groot vee vertrapt de natuurvriendelijke oever en vreet de oeervervegetatie weg, met negatieve effecten op de ontwikkeling van de oever.

Bijlage 1 Verklarende woordenlijst

Achterloopsheid: Verschijnsel die de stabiliteit van een waterkering kan bedreigen. Door een waterstandsverschil over de waterkering kunnen gronddeeltjes in erosiegevoelige lagen worden meegevoerd door de kwelstromingen. Zo kunnen doorgaande erosiekanaaltjes onder de waterkering ontstaan.

Bebouwingscontour: Bebouwingscontouren geven aan welke gebieden als bebouwd gebied worden gezien. Deze contouren zijn vastgelegd op de leggerkaarten van Rijnland. De contouren zijn afgeleid van de bebouwingscontouren zoals vastgelegd door de provincies Noord- en Zuid-Holland in de structuurvisies.

Beheer: Onder beheer van een waterkering wordt het geheel van activiteiten verstaan dat erop gericht is de bestaande kering zijn functies toekomstvast te laten vervullen, zoals:

- de periodieke inspectie van de waterkering en het daaruit volgende onderhoud;
- de toetsing van een kering en het daaruit volgende buitengewoon onderhoud;
- het beschermen van de kering door een vergunningenbeleid: dit beleid is erop gericht om uit veiligheidsoogpunt ongewenste situaties of ontwikkelingen te voorkomen en onderhoud en inspectie in de toekomst te garanderen.

Beheerregister: Een register waarin op handzame en overzichtelijke wijze de meest essentiële, actuele informatie omtrent de waterkering zijn vastgelegd.

Beschermingszone: Aan de kernzone van een waterstaatswerk grenzende zone, die als zodanig in de legger is opgenomen;

Bestuur: Het dagelijks bestuur van het hoogheemraadschap van Rijnland;

Binnenberm: Extra verbreding aan de landzijde van de waterkering om het dijklichaam extra steun te bieden en/of om zandmeevoerende wellen te voorkomen.

Binnentalud: Hellend vlak van het dijklichaam aan de landzijde van de waterkering.

Binnenteen: De snijlijn van talud en maaiveld van het dijklichaam aan de landzijde van de waterkering (de overgang van waterkering naar maaiveld).

Boezemkade: Een boezemkade is gedefinieerd als het langs een boezemwater gelegen grondlichaam, dat enerzijds de lager gelegen poldergebieden beschermt tegen hoger liggend boezemwater en anderzijds de boezem in stand houdt.

Boezem: Het geheel van (van nature stilstaande) met elkaar verbonden watergangen die van het buitenwater zijn afgesloten, waarop water uit lager gelegen polders wordt uitgeslagen en/of waaruit water op lager

gelegen polders wordt afgelaten en van waaruit het water kan worden uitgeslagen of geloosd naar het buitenwater.

Boezemland: Direct op de boezem afwaterend gebied.

Bouwwerk: Elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond is verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.

Buitenbeschermingszone: Aan de beschermingszone grenzende zone, die als zodanig in de legger is aangegeven;

Buitengewoon onderhoud: Conform de Waterwet en de provinciale verordening vindt periodiek toetsing plaats. De werkzaamheden die hieruit volgen vallen onder de noemer buitengewoon onderhoud.

Coupure: Doorsnijding van een dijklichaam waarvan de opening bij hoogwater kan worden afgedicht;

Dagelijks onderhoud: Indien na inspectie en of schouw van de waterkering blijkt dat er schade aan de kering is geconstateerd of nalatigheid in onderhoud, dan dient dit te worden opgelost in het reguliere onderhoud. Onder dagelijks onderhoud valt: Het correctief onderhoud het hele jaar door n.a.v. (schade)meldingen, bijv. het herstellen van lekkages, gaten door graverijen, stormschade, etc. En het correctief en preventief routinematige onderhoud conform art. 6.7 van de ontwerp-keur.

Dwarsprofiel: Profiel van een dijklichaam, haaks op de lengterichting ervan.

Erosie: Proces waarin wind, ijs, langs- of afstromend water zand- of kleideeltjes uit de waterkerende constructie (waterkeringen, duinen) meevoeren.

Gemeentelijk monument: Een gemeente kan besluiten een bijzonder pand op de gemeentelijke monumentenlijst te zetten. Dit gebeurt als een pand geen nationale betekenis heeft, maar wel van plaatselijk of regionaal belang is. De gemeente legt haar monumentenbeleid vast in de gemeentelijke monumentenverordening.

Gesloten verhardingen: Gesloten verhardingen zijn opgebouwd uit een materiaal dat na het aanbrengen een solide geheel vormt en niet zonder meer op te delen is, zoals asfalt of beton.

Gewoon onderhoud: Onder gewoon onderhoud valt onderhoud gericht op instandhouding van het oorspronkelijke kadeprofiel over wat langere (tientallen tot honderden meters) strekkingen en herstelonderhoud bij grote overtredingen.

Grondwater: Water dat vrij onder het aardoppervlak voorkomt met de daarin aanwezige stoffen.

Grondwaterlichaam: Samenhangende grondwatermassa.

Grootvee: paarden, koeien of andere grote grazers (schapen en geiten daarentegen behoren tot het kleinvee).

Kernzone: het centrale gedeelte van het waterstaatswerk, dat als zodanig in de legger is aangegeven.

Kruin: Het hoogste gedeelte van het dijklichaam.

Kunstwerken: Alle werken die een functie hebben in het functioneren van het waterstaatkundig systeem, een kruisende infrastructuur met de waterkeringen vormen en (deels) harde constructies zijn (dus niet alleen grond).

Landscheidingen: Landscheidingen zijn dammen, overstorten, stroken grond of binnenwaterkeringen, voor zover deze geen boezem- of polderkaden zijn, die de grens tussen twee waterschappen markeren.

Legger: Legger van waterstaatswerken, als bedoeld in artikel 78 van de Waterschapswet, waarvan de vaststelling is voorgeschreven bij of krachtens wet of bij verordening en waarop de ligging, afmetingen en onderhoudsplichtigen of onderhouds-verplichtingen zijn aangegeven.

Niet verharde wegen: wandelpaden, zandwegen of schelpenpaden, waarbij geen wegcunet wordt gemaakt bij de aanleg.

Onderloopsheid: Ook wel piping genoemd. Er wordt een erosiekanaal gevormd, langs de onderkant van de constructie, min of meer in horizontale richting.

Open verharding: Bij een open verharding bestaat het wegdek uit losse elementen zoals klinkers of tegels.

Peilscheidingen: Peilscheidingen vormen de begrenzing tussen peilvakken binnen een polder of in sommige gevallen tussen peilvakken uit aangrenzende polders. Ze reguleren de waterstand en/of de vrije afstroming van water.

Polder: op de boezem uitslaand of lozend gebied met geregelde waterstand.

Polderkade: een polderkade is een waterkering, die dient tot kering van polderwater, gelegen tussen gebieden met verschillend peil.

Profiel van vrije ruimte: de ruimte ter weerszijden van en boven een waterkering (theoretisch benodigd waterkeringsprofiel) die naar het oordeel van het bestuur nodig is voor toekomstige verbeteringen aan de waterkering en in de legger waterkeringen is vastgesteld.

Regionale kering: onder regionale keringen vallen alle niet primaire keringen van Rijnland.

Rijndijksluizen: de Rijndijksluizen zijn een reeks van sluizen in de Hoge Rijndijk die de zuidelijke aftakkingen van de Rijn kunnen afsluiten. Ook deze sluizen zijn compartimenteringswerken.

Verholen/ verheelde kering: Niet als zodanig “in het veld” herkenbare waterkering maar dient wel als boezem-, polderkade of land- of peilscheiding.

Visual Tree Assessment: VTA is een methode om bomen grondig te onderzoeken. Volgens deze methode kunnen interne gebreken ontdekt

worden aan de hand van signalen aan de buitenkant van de boom. Hierbij inventariseert en analyseert men dus uiterlijke signalen van potentiële (mechanische) zwakte. De interne degradatie van de boom kan nadien nog worden gemeten met de tomograaf en de penetrometer. Zo kan men zien of de kritische drempel voor aanvaardbaar risico niet overschreden wordt.

Voormalige BWO keringen: BWO keringen zijn compartimenteringswerken. Met behulp van de BWO-keringen (aangelegd als uitvloeisel van de niet meer geldende wet Bescherming Waterstaatswerken in Oorlogstijd) kan het boezemstelsel in geval van een calamiteit in negen compartimenten worden opgedeeld.

Waterkeringen: Kunstmatige hoogten, waterscheidingen en die (gedeelten van) natuurlijke hoogten of hooggelegen gronden, met inbegrip van de daarin of daaraan aangebrachte werken, die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben.

Waterstaatswerken: Oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering, bijbehorende beschermingszones en ondersteunende kunstwerken, die als zodanig in de legger zijn aangegeven.

Waterscheiding: Zie peilscheiding.

Watersysteem: Samenhangend geheel van een of meer oppervlaktewaterlichamen met bijbehorende bergingsgebieden, waterkeringen en ondersteunende kunstwerken en grondwaterlichamen.

Watervergunning: Vergunning als bedoeld in de (ontwerp) Integrale Waterwet.

Werken: Alle door menselijk toedoen ontstane of te maken constructies of inrichtingen met toebehoren (incl. bomen).

Zwaarwegend maatschappelijk belang: dit betreft werken die niet elders kunnen worden gerealiseerd en een belangrijke maatschappelijke functie gaan vervullen. Hier moet vooral worden gedacht aan grote infrastructurele werken (zoals bruggen en aquaducten ten bate van Rijkswegen, provinciale wegen en (polder)gemalen).

Bijlage 2 Tabel beoordelingsschema bebouwing binnen beoordelingsprofiel

Tabel 10-4.2. uit Voorschrift Toetsen op Veiligheid, pagina 400

Katern 10 Niet-waterkerende objecten

Tabel 10 - 4.2

Beoordelingsschema bebouwing binnen
beoordelingsprofiel

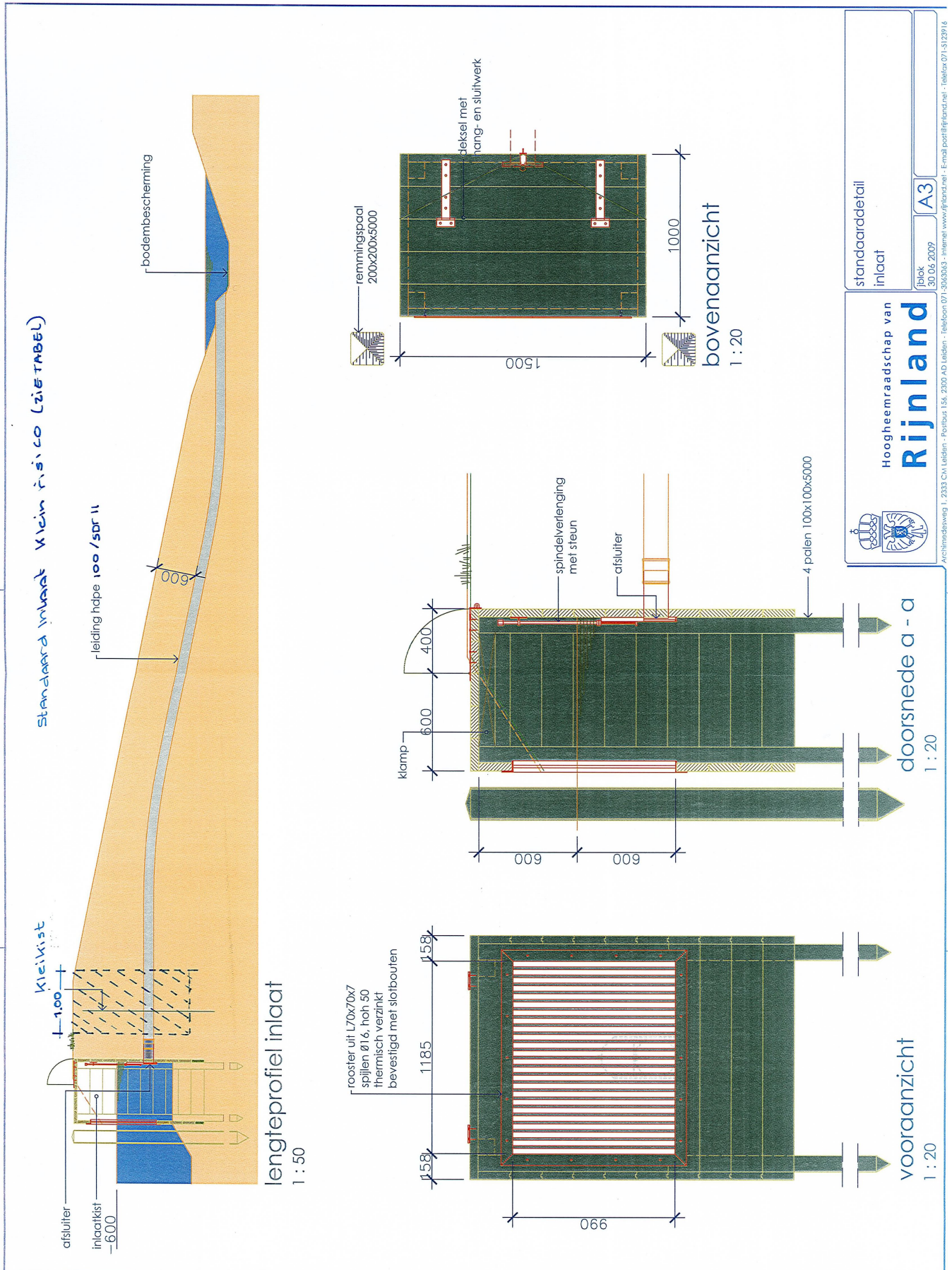
Beoordelingsspoor (code, Katern)	Locatie van bouwwerk binnen dwarsprofiel				
	Voorland	Buiten- talud	Kruin	Binnen- talud	Achter- land
Piping en heave (STPH, K5)	1	1	-	2	2
Macrostabiliteit buitenwaarts (STBU, K5)	3	3	3	-	-
Macrostabiliteit binnenwaarts (STBI, K5)	4	4	5	5	5
Microstabiliteit (STMI, K5)	-	6	6	6	-
Erosie en/of instabiliteit door infiltrerend water (STBK, K8)	-	7	7	7	-

Opmerkingen bij tabel 10 - 4.2:

1. door de aanwezigheid en/of falen van een bouwwerk (instorten of opdrijven) kan de kwelweglengte worden verkort waardoor gevaar voor piping kan ontstaan. Hierbij dient ook te worden gedacht aan het vervangen van slecht doorlatende lagen door een grondverbetering van zand;
2. door de aanwezigheid en/of falen van een bouwwerk (instorten of opdrijven) kan er een uitreepunt voor piping ontstaan. Zo kan een holle ruimte onder de bebouwing een verkorting van de kwelweglengte tot gevolg hebben;
3. door de aanwezigheid en/of falen van een bouwwerk (instorten of opdrijven) kan de buitenwaartse stabiliteit ongunstig worden beïnvloed. Wanneer een bouwwerk aanwezig is, of door falen juist niet meer aanwezig is, kan dit een ongunstig effect hebben op het tegenwerkend moment. Bovendien kunnen steile taluds door instortende bebouwing leiden tot lokale glijvlakken. De aanwezigheid van bebouwing kan ook leiden tot extra belasting (eigengewicht of windbelasting) hetgeen het aandrijvend moment van een glijvlak kan verhogen. Voor belastingen door windmolens wordt verwezen naar de Leidraad Zee- en Meerdijken [9];
4. de aanwezigheid en/of het falen van een bouwwerk (instorten of opdrijven) kan leiden tot een verhoogde intreding van water in de dijk met als gevolg een verhoging van het freatische vlak. Op deze wijze wordt een negatieve bijdrage geleverd aan de macrostabiliteit van het binnentalud;

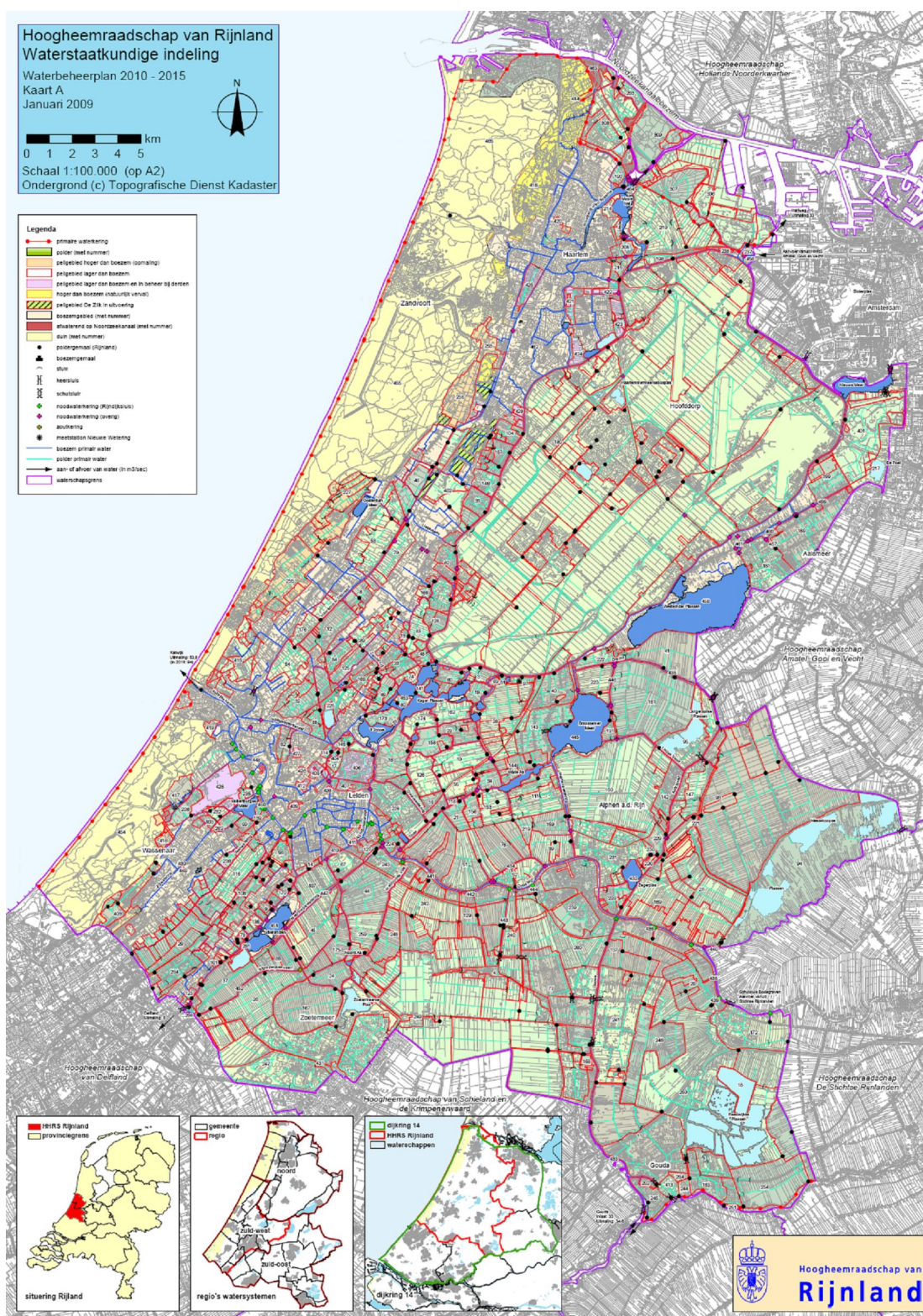
Bijlage 3

Standaard inlaat Rijnland

Bijlage 4 Rijnland

Overzichtskaart hoogheemraadschap

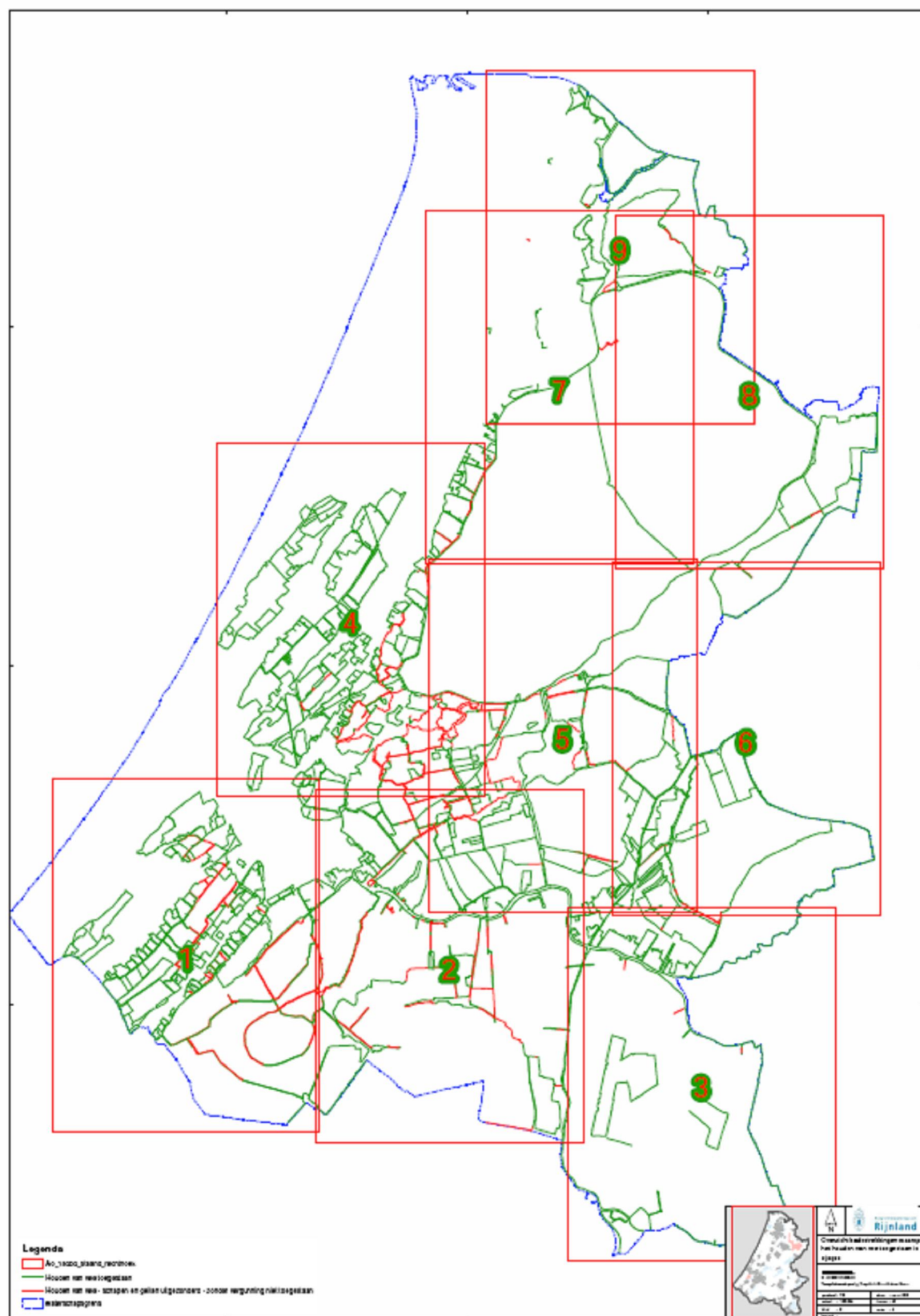

Bijlage 5 Overzichtskaart strekkingen vee op de kade

De kaarten waarop de strekkingen zijn aangegeven waar vee op de kade wel en niet is toegestaan kunnen worden gedownload op

www.rijnland.net/actueel/ter_inzage/ter_inzage_2010/kustnota_en_nota

Een overzicht van de verschillende kaarten is hieronder opgenomen.

Figuur B5-1 Overzicht kaarten vee op kade

Colofon

Opgesteld door Hoogheemraadschap van Rijnland

Datum 18 september 2010

In opdracht van

**Fout! Onbekende
naam voor
documenteigenscha
p.**

Hoogheemraadschap van Rijnland
Postbus 156,
2300 AD te Leiden
www.rijnland.net

E-mail post@rijnland.net

**Fout! Onbekende
naam voor
documenteigenscha
p.**

071 - 306 3063